

NÉPÜNK

REKREACIÓSÉGI ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
Telephon: 440

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR
Felelős szerkesztő: LEITNER ZOLTÁN

ELOFIZETÉSI ARAK:
Belföldön: Egész évre hitközségeknek és vállalatoknak 500 Lei, magánosoknak 260 Lei,
Külföldön: 4-2 Dollár, Kc. 120-80,
P. 25-15, S. 30-20, Dinár 200-120.

Lehet-e purimunk?

Hámán kilépett a mítoszok köréből. A racionalizálás itt is megtette a magát. Egy régi Hámán helyett ezernyi, sőt milliónyi új Hámánt termelt ki a technika százada. És ha Ahasvérus király százhuszonhét ország részében folyt is a zsidóüldözés, az mind csak Perzsia és Medea volt. De most? Kalifornia távolnyugati partjaitól egészen a Sárga tengerig, mindenhol felütötte fejét a legvérengzőbb, a leggonoszabb antiszemitizmus. Hámán kilépett a legenda köréből és élő, véres valóság lett. Micsoda bájos meseszövési happy-end-es történet a Mordechájé és Eszteré, milyen primitív ősidőkből felidézett vicinális gonosz-ságu ember a régi Hámán, a mostani repülőgépen szálló, százezernyi vérengző barnaingeshez képest, akiket a modern kor egyik legnagyobb Hámánja, Hitler keltett életre, a mi mondacsinált ál-kulturánk és civilizációnk nagyobb dicsőségére. Gyermekkorunkban azt hittük már, hogy illusztrációk örök téma-anyaga lesz csak a Megillah és a templomi topogás, Hámán említésekor a zsidó emlékezés és szimbolikus „bosszuállás” echoja. Sajnos, a mai Hámánok ellen sem tudunk egyebet, mint topogni egy helyben, amikor hallunk róluk, vagy érezzük hétégu korbácsuk bőrhasító sárgó ütéseit hátunkon. Mutassatok egyetlen országot a világon, ahol nincsenek Hámánok? De a régi Hámán, akit emlékeinkben hordunk, mint mesebeli gonosz mostohát hasonlíthatjuk, például — Hitlerhez. Aki el akarja üldözni az országból a sokszázezernyi német zsidót! Hámánok hamis vádjai alapján jolyik a borzalmas üldözés. És sehol sincs remény arra, hogy jöjjön valami más deus ex machina, mely elhárítaná a végzetet fejünk felől. Hitler és Cuza virulnak és teliharsogják a világot bomlasztó, gyilkos eszméikkel. És az emberiség örülten követi a rettentő tanokat. Védetelenek vagyunk és kiszolgáltatottak. A tradíciókhoz hiven ünnepeljük a régi purimot, a sors boldog fordulását, mely Ádár havának 14-ik napját ünneppé avatta. De a mai Hámánok gonosz sorscsapása, mikor változik már az öröm ünnepévé? Szeretnénk már a Hámánok rettentő, zsidó milliókat tönkretévő kártékony-sága után a mi purimunkat is megélni. Vajjon lesz-e nekünk is purimunk? ...

Hitler előretörése — a zsidóság tragédiája 16.337.256

Egyetlen szavaztak Hitlerre az elmúlt vasárnap. Az össz szavazatok 44 százaléka esett rája. Mi vallhatjuk azt, hogy a németek Hitler imádata katasztrófa politika, melybe elvérzik majd ez a nagy nép, mi mondhatjuk azt, hogy egy új rettenő háboru alapjait veti meg a 16 millió német szavazat, egy olyan háboruét, amely sokkal nagyobb szerencsétlenséget fog jelenteni a németeknek, mint a legutóbbi világháboru volt. Azt a szimpátia plusszt, amelyet sikerült Stresemannnak és a többi józan okos politikusnak Locarnoval elérni, azt most lassankint megint elveszít Németség. A régi ősellenség bekerítést politikájának legjobb szövegíróje a németek. Ma már az oroszok is a franciákkal paktálnak, az olaszok, bár a józan politika a franciák ellen hangolja őket, mégis megfogja érteni magát a franciákkal, egyszóval a hitlerizmus kimondottan katasztrófális politika. És még azt sem lehet mondani, hogy ezt ráerőszakolják a németekre. A vasárnapi választás eredménye azt mutatja, hogy németek akarják Hitlert és az ő politikáját. Hitlert a maga zavaros félig kommunista, félig erősen kapitalista elveivel, a maga bornirt pogromra uszító zsidó ellenes programjával, a kerge mázolósegédet, aki az örök romlásba dönti majd az egész emberiséget.

Új háboru üszkét dobták el vasárnap a német milliók. Új nagy tragédiák megindítását jelenti az, hogy 17 millió német férfi és nő úgy találja, hogy az összes problémák mindenható megoldhatója az a német

reakció, mely most tombol és tobzódik győzelmi mámorában. A zsidóság számára kétszeresen tragikus ez a győzelem. Egyrészt a német polgári zsidóság megérzi majd, hogy míg a reakció folytan, az ő sorsa is „biztosított”-nak kellene lássék a baloldali kilengésekkel szemben, addig a valóságban, minden intézkedés, vagyonek Kobzás, s a legelembb szabadságjogok arcucsapása őket fogja érni. A kommunis-tákat üldözik és párt, vagyoni különbözőség nélkül minden egyes német zsidót. Nagyon fáj, hogy a XX. század negyedik évtizedében, amikor az emberi megértésnek, civilizációnak és demokraciának kellene világ-szerzte ünnepet ülni, a valóságban tragikus visszafejlődés tapasztalható. És ez annál inkább szomorú, mert nem egyes deszpotikus uralkodó, vagy kisebbség önkénye erőlteti a világra, hanem a népmilliók mondják ki önmaguk politikai érettsége fölött a halálos ítéletet. A 17 millió német a választáson azt dokumentálta, hogy ez a különben kulturált és nagyszerűen szervezett nép, még nem tudja, hogy miképen vezesse önmagát. Megszédült és ez végtelenül tragikus az egész emberiségre nézve, de legfőképpen reánk zsidókra!

Az elmúlt vasárnapi választás eredménye, úgy hisszük hosszú időre megszabja Európa és ezen keresztül az egész világ jövő utját. S hogy ez az út nem a boldogulás felé fog vezetni, ezt nagyon szomorúan, de az igazságnak megfelelően, kénytelenek vagyunk konstatálni.

Zsidó képviselők Kolozsvár város parlamentjében Négy zsidó tanácsos került be a városi tanácsba

Cluj. Hétfőn zajlott le Kolozsváron a községi tanácsválasztás, amelyet hosszú és elkeseredett küzdelem előzött meg. A választások izgalmas atmoszférában zajlottak le, amely a kartell-lisztá győzelmével ért véget. Így tehát a zsidó-párt jelöltjei részéről négy tanácsos került be a kolozsvári városi tanácsba. Érdekes szint kölcsönzött a kolozsvári tanácsválasztások lefolyásának, hogy a nők is szép számban jelentek meg az urnák előtt és adták le szavazataikat. Az antiszemita blok-lisztának is sikerült 12 mandátummal bejőnnie, amit a román diák-

ság jogtalan szavazatainak útján ért el. A zsidó-párt illetékes helyen már szót is emelt a diákság jogtalan szavazatainak megsemmisítése ügyében.

Egyébként a zsidó-párt részéről dr. Kertész Jenő, dr. Klein Miksa, Vigdorovits Izsó és Schwartz Márton kerültek be a városi tanácsba, akik eddigi közéleti multjuknál fogva garanciával szolgálnak arra, hogy méltóan és lelkiismeretesen fogják képviselni a város parlamentjében a zsidóság érdekeit.

A szatmári zsidó orvosok kimondták a bojkottot az antiszemita német gyógyszergyárak készítményei ellen

Szatmár. Lapunk már az elmúlt hét folyamán beszámolt arról az erőteljes bojkottakcióról, amelyet a csehszlovákiai zsidó orvosok vezetnek az antiszemita német gyógyszer-speciálitások ellen. Közismert dolog ugyanis, hogy a német gyógyszergyárak készítményei az európai piacon nagy népszerűségnek örvend és sikerült elhódítaniuk a piac jelentékeny részét a svájci és francia gyógyszerek elől. Megirtuk, hogy az I. G. Farben, Németország legnagyobb gyógyszergyára súlyos milliókkal támogatja az antiszemita mozgalmakat és különösen Hitler pártját részesítette évekig „magas” támogatásába. Nem csekély mértékben járult hozzá az I. G. Farben is óriási szubvenciói révén, hogy Hitler hosszú évek során áll fenn tudta magát tartani és most a halalmat is a kezébe ragadta.

Már hetekkel ezelőtt — bizalmas forrásból — értesültünk arról, hogy a szatmári zsidó orvosok országos akciót szerveznek az I. G. Farbenindustrie gyártmányai ellen, míg most Szatmár zsidó orvos társadalma felhívással fordult a zsidó orvosokhoz és nyíltan kimondja a német gyártmányok ellen a bojkottot. Kiáltványukban többek között a következőket írják:

„Mi, Németországon kívül élő zsidó orvosok nem tűrhetjük továbbra is, hogy a német kémiai ipar a maga ingyenes ügynökeiül használjon fel bennünket. Amíg tehát Németországban zsidó festvéreink teljes állampolgársági jogait vissza nem nyerik, de legalább addig, míg a német tudomány és ipar hatalmasai komoly formában fel nem emelik a szavukat a Németországban most dühöngő antiszemita propaganda és hatóságai zsidó üldözés ellen, nem rendelünk németgyártmányú gyógyszert, ha azt betegek kára nélkül más gyártmányú és ugyanolyan értékű szerrel helyettesíthetjük.”

A szatmári zsidó orvosok valamennyien

aláírták a felhívást és kötelezték magukat annak betartására. — Amint értesültünk az I. G. Farben romániai képviselője máris felkereste az akció bizottságát és igyekezett rábírní a szatmári zsidó orvosokat arra, hogy álljanak el szándékuktól és vonják vissza a felhívásukat. Az akció vezetője azonban nyíltan tudomására hozta a gyár megbízottjának, hogy szó sem lehet mindaddig visszavonulásról, míg a német gyógyszergyárak nem vonják meg a támogatásukat az antiszemita mozgalomtól és nyilvánosan nem bélyegzik meg az antiszemita pártokat.

Bizonyosra vesszük, hogy a szatmári és a csehszlovákiai zsidó orvosok öntudatos megmozdulása nem marad izolálva és át fog terjedni az összes közép-európai államokra is. A szatmári zsidó orvosok akciója a zsidó öntudat olyan magas fokát jelenti, amely méltán válthat ki elismerést és támogatást a zsidó társadalom minden rétegei között.

20.000 zsidó vándorolt ki hazájából 1932-ben.

Több mint 10.000 Palesztinába emigrált.

Berlin, március 8. A napokban plenáris gyűlést tartott Berlinben dr. Leo Moltzin elnöke alatt a Hias Jca-Emigdirect (HJCEM). Dr. M. Kreinin, az egyesült emigrációs társaságok egyik igazgatója jelentést tett a HJCEM 1932. évi tevékenységéről és megállapította, hogy az elmúlt esztendőben a zsidó vándorlás az 1931. évi emigráció méreleihez arányitva, terjedelmében növekedett. 1931-ben 23.688 zsidó vándorolt ki hazájából, míg 1932-ben a kivándorolt zsidók száma 24.000-re ugrott. Ezekből több, mint 10.000 zsidó Palesztinába vándorolt ki, ahol mindannyian biztos egzisztenciára tettek

szert, míg 1931-ben a palesztinai kivándorlók száma csak 4075 volt. Miután a zsidó kivándorlás a tengerentúli országokba főképpen a családi hozzátartozók kivándorlására szorítkozott, a HJCEM nagy gondot fordított arra, hogy a különböző országokban élő családi hozzátartozók közötti kapcsolatot helyreállítsa és minden tekintetben igyekezett elősegíteni a kivándorlók eme kategóriájának ügyét.

A HJCEM-hez tartozó argentinai, brazil, uruguayi, chilei és kanadai szervezetek az elmúlt évben 2372 zsidó vándorló és Délamerikában élő hozzátartozói között teremtetten meg a kapcsolatot és délamerikai bevándorlási vizumot szerzett számukra. 7500 hajójegyet szereztek zsidó vándorlók részére. A bevándorlók letelepítésében nagy szerepet játszottak a HJCEM által alapított és támogatott délamerikai kölcsönpenziárok, amelyek kizárólag a bevándorlókat segítik.

Az új választás eredménye a marosvásárhelyi izr. Chevra Kadisánál.

A trg.-muresi Chevra Kadisa egy fél évszázadnál hosszabb idő óta fejt ki áldásos tevékenységet az élet elesettjeinek és szegény betegek gyámolítása terén. A Szentegylet tisztikarának megbízatása most járt le és az újabb három éves ciklusra szóló választás vasárnap ment végbe, a tagok nagy érdeklődése mellett.

A választók bizalma egyöntetűen újból Rothmann Mór kipróbált személye iránt nyilatkozott meg, aki a válságos évek közepette a Szentegylet pénzügyi ügyeit szánálta. Mellette a kurátoroknak Fürst Lajos és Stern Antal lettek megválasztva. A többi tisztségeket a régi érdemes tagok nyerték el. Dr. Lövy Ferenc főrabbi és Sennensiebel Béla meleg üdvözlő szavakat intéztek az elnökhöz. Az elnök biblikus szépségekkel telített székfoglaló beszédben válaszolt a köszöntő beszédekre.

Vérmérgezés

Írta: CSERMELY GYULA

Purimi tragikomikus történet.

Történelem hősnőjének oly rendkívül hosszú neve volt, hogy jöllehet, antiszemizmusánál fogva Hámán tiz fiának méltó nővére lehetett volna, mégsem kerülhetett volna be Eszter könyvébe mint, Hámán gyermekeinek tizenegyediké. Miért? Azon egyszerű oknál fogva, mely a földi ember fizikumával számol. A hagyományos szokás szerint ugyanis, mikor Purim napján Eszter könyvét a templomban felolvassák, Hámán tiz fiának a nevét egyetlen lélegzetvételre kell, hogy elrecitálja a felolvasó. Nos, ezt még győzi, de már történelem hősnőjének nevét, csak magában ezt az egy nevet, sehogysem győzné egyetlen lélegzetvételre a bál kőre. Mert hát így kitért elbeszélésem főszereplőjét:

Frau Mária Anasztázia Kunigunde Edle von Schreckenstein-Falkenhorst-Grosskirchen, verehelichte Freiin von und zu Elbthaler-Hermannsdorff, Generalleutnantsgattin und Rittergutsbesitzerin auf Schwaningen-Niedermain-Glockenberg.

Nos, hol az a Lineitzky a világon, aki ezt a hatvanhat szótagból álló nevet egy szuszra, egy lélegzetvételre kihozná? Lám, Hámán mind a tiz fiának neve összesen csak harmincegy szótagot ad ki — számolja meg külön, aki nem hiszi el — s itt is már az emberi teljesítőképesség legvégső határáig ment el a hagyomány, mikor előírta, hogy egyetlen szippant levegőre kell felolvasni; tehát helyesen mondtam, hogy az a Frau Mária Anasztázia Kunigunde sehogy sem kerülhetett volna be Eszter könyvébe, Hámán gyermekeinek tizenegyedikének.

Ez az Edle von Schreckenstein-Falkenhorst-Grosskirchen állandóan az ő Rittergut-

ján tartózkodott s ott oly exkluzív életet élt, mint — mit mondjak nagyot — mint a Kyffhausenben a legendás Barbarossa. Csak olyanokkal érintkezett, akik vérbeli árják voltak, mert szent meggyőződése szerint ő az volt. Az ő ereiben, mondta, ezerkétszázéves szintiszta árja vér folyik, s akiről nem tudta holtbiztosan, hogy vére nem szláv vagy gall keverék-e, azt levegőnek nézte, az nem volt.

A zsidót pedig emberszámba se vette. Varangyosbéka és zsidó neki egy volt. Hogy Rittergutja mesgyéit nem volt szabad, hogy átlépje zsidó (Juden ist das Betreten des Rittergutes strengstens verboten), azt természetesen találja mindenki, hiszen meghasadt volna az ezerkétszázéves szent árja föld, ha zsidó ember lába taposta volna, de a verehelichte Freiin von und zu még tovább ment zsidógyűlöletében több lépéssel. Volt a faluban zsidó boltos kettő is, de ő azonnal való elbocsátás terhe alatt nemcsak azt tiltotta meg embereinek, a szakácsból le az utolsó béresig, hogy zsidónál vásároljanak, de még azt is, hogy eladjanak neki valamit. Félfont mákot, garas ára salátát sem. Amit árja szorgalom és verejték termelt, az zsidó gyomorba vándoroljon? Soha!

— No és mit tesz Isten? — kérdezi a kiváncsiság. — Talán azt tette, hogy a Generalleutnantsgattin fia belehabarodott egy zsidólányba és elvette és az Edle von unokájának vére már ötven százalék arányban zsidó vér volt? Nem. Először is: az Edle von fia még csak tiz éves volt, másodszer meg: nem szeretem a sablont. Milyen elcsépett folytatás volna, ha ilyesmivel hozakodnám most elő.

Hanem mást tett az Isten, aki — bocsássák meg nekem a megjegyzést — sokszor nagyon tréfakedvelő. Berlinbe küldte az Edle von Schreckensteint, valami ünnepele, amit frontharcosok rendeztek, persze

ősárja frontharcosok, nem zsidók. Az Edle von szerint: nem is voltak zsidó frontharcosok.

Nos, hogy Berlinben dolga volt az asszonynak, komornájával autóba ült és elrobogott. Mintegy száz kilométerig minden jól is ment, de egy közbeeső nagyobb város szélső házainál már komoly nagy baj történt. A gyakorlatlan soffőr oly ügyetlenül vezette az autót, hogy az nekiment egy utasléti oszlopnak és Frau Mária Anasztázia is kirepült a kocsiból, a soffőr mellett helyet foglalt komorna is. De csak ez utóbbinak nem történt baja, a kocsinak és a soffőrnek is alig, míg az Edle von Schreckenstein s a többiek, aléltan a kövezeten terült el és kékesen erezett nyakából bőségesen patkzott az árja vér.

Szerencsére ott volt egy Schutzmann s ez a legközelebbi kórházba tereltette a sebesülttel az autót. Itt megvizsgálták a beteget s az orvosok véleménye az volt, hogy mert rendkívül sok vért vesztett az asszony, csak egy azonnal való vértömlesztés mentheti meg az urinő életét.

Megindult hát a keresés: ki vállalkozik és engedi át a vért? De sem az orvosok közül nem akadt ilyen nagy lelkű, sem az orvosnők és más alkalmazottak sorában. A komorna is húzódozott, a soffőr is.

Végre akadt egy fiatal ápolónő. Nem kérdezte, ki a beteg s milyen társadalmi és vagyoni helyzetben van, csak azt kérdezte: feltétlenül kell-e? — s mikor azt mondta a főorvos, hogy különben nem éri meg a reggelt, készségesen engedte, hogy az ő véréből ömlesszenek az asszonyba.

— Bünt követnék el, — mondta az ifjú nő — ha szívtelenül pusztulni hagynám a beteget.

Az operáció fényesen sikerült, már négy-öt nap múlva úgy megerősödött az asszony, a hosszunevű Frau Mária Kun-

HETI GLOSSZÁK

Roda-Roda is...

Bevalljuk, tehetséges ember ez a Roda-Roda és sok kellemes órát szerzett már olvasóinak. Főképpen a zsidó olvasóknak, mert nekik van legfőképpen érzékük a finom humor iránt. És most már Roda-Roda is... és keresztény lett. De ennek előzménye van. Roda-Roda előadásokat tart Németországban, miközben a náciak üldözni kezdtek, úgyhogy több helyütt nem tarthatta meg előadását. Így Königsbergben is hirdették előadását, ahol a Goethe-szövetség hívta meg az előadás megtartására. A nemzeti szocialisták erre a hírre megkezdték a kampányt ellene. Jelszó: Roda-Roda is zsidó, kivele!!! Azt is hirdették róla, hogy a német kultúrát és keresztény vallást kinyújtotta. Erre fel, Roda-Roda is megszólalt. Hogy ő bizony rom. kath. és nem is származik zsidóktól. Eme nyilatkozat dacára az ottani rendőrhatalóság nem engedélyezte a gyűlést.

Mi az igazság? Habár memoirjaiban is azt írja, hogy horvát agrárius volt atyja, az „oknyomozó” zsidó újságíró kiderítette, hogy Magyar-Hradischból származik, atyját az „őskeresztényt,” Rosenfeldnek hívták és kitűnő szesz főzőt. Roda-Rodát Rosenfeld Sándornak hívták és a hradischi gimnáziumba járt, mint zsidó tanító. Majd bevonult katonának és akkor kikeresztelkedett. Ugy lát-szik Roda-Rodának rossz a memoriája és a königsbergi rendőrfőnöknek jó orra van.

A kisebbségi kérdés, különös megvilágításban.

Ezt a „különös megvilágítást” a modern világitási technika nagyobb dicsőségére a szász napilapok találták ki, melyek Erdély szászok lakta helyein jelennek meg. Lapunkban több ízben írtunk már arról, hogy a szászok telivér zsidó falók. Különösen mióta Hitler uralma következett be, azóta nem lehet bírni velük. Majd kicsattannak ezek a szászok a bőrükből. A „Heil!” úgy visszhangzik a szász uccákon, mintha soha

mást nem hallottak volna. De ez még ártatlan szórakozás. Még a piszkafakkal való kivonulás és egzecirozás sem nagy baj. Elvégre ez lehet nekik való szórakozás. De amikor a Kronstädter Zeitung és a többi lapok kiírják, hogy ne vásároljanak a szászok zsidóktól, mindenféle összeköttetést szakítsanak meg velük, bojkottálják őket, akkor ez már „különös megvilágítása” a romániai kisebbségi kérdésnek. Akik mindig azt kornyikálják, hogy össze kell tartani a kisebbségeknek és régi megszokott frázisokat hangoztatnak, azok vegyék tudomásul, hogy jórészt ez is ócska frázissá zül-lött le. A kisebbségek sem tartanak össze. Ime a legjobb bizonyíték. Az erdélyi német-ség nem megy a magyarsággal (mit szólnak ehhez a magyar zsidók), de ez még megtörténhet, egyes esetekben. De a zsidóknak egyszer és mindenkorra le kell számolni azzal, hogy valaha is együtt tudjon haladni Hitler szásaival. Azokkal, akik együtt élnek a zsidókkal, látják és érzik, hogy milyen küzdelmet vívnak a napi létért. Látják és tudják, hogy mennyire nyomorít bennünket sokszor az államhatalom, amint-hogy bizonyos szempontból, ők se dédelgetettjei az államhatalomnak. De nem tanulnak semmit. És hiába van átítatva a gazdasági élet ezernyi szállal, mely összeköti a zsidókat a szászokkal, ők ezeket a szála-kat, mely különben nekik is hasznos hajt elakarják erőszakkal szakítani.

Tudomásul kell venni keserű szívvel, hogy a gyűlölet lángjai ide is elvilágítanak. Hogy az erdélyi szászok bálványja is Hitler és gyűlölnék bennünket. Gyűlölnék és gazdasági tönkretelésünkre fognak össze. Ez

tetszik ki sajtójukból és ez hallatszik ki Vereinjeikből. És hogy ebben egyek, azt onnan következtethetjük, hogy még egyetlen szász politikus sem emelte fel szavát e tó-nus ellen. Tehát hallgatólag tudomásul veszi. Tehát ezzel készséggel támogatja. Szám-ojunk le tehát ezzel a fikcióval is: nincs kisebbségi szolidaritás, mégha a történelmi szükség így is követelné. Gyűlölet van, mely ellenünk irányul. Nyílt ellenségeink száma szaporodott eggyel. A szászok is...

Furcsa nép vagyunk...

A legdühösebb antiszemita sem tud oly izléstelen lenni, mint egy frontáruló zsidó. Ime egy kis példa erre. A hirtenbergi fegy-vercsempészes egy nagy port vert politikai affér volt. Jegyzékváltás, nagyhatalmak, kis-antant és a többi. 50.000 fegyvert küldött, vagy nem küldött Olaszország Magyaror-szágnak. Mi köze ehhez a zsidóságnak? Semmi. A semminél is semmi. Amig... igen, amig nem áll fel az osztrák parla-mentben egy Deutsch nevű képviselő és a következőképpen szól: Az egész ügy „zsidó siberi,” mely mögött a hirtenbergi gyár „zsidó” igazgatója áll. A Mandl direktor ur. Ez a Deutsch ur pedig, a bécsi Leopold-stadt (a legzsidóbb bécsi városnegyed) gyermeke, aki 30 éves korában tért ki és most nagy vihart támaszt „antiszemita” ki-szólásaival. A kormánypárt pedig felkiált csodálkozón: a zsidó Deutsch csinálja az antiszemitizmust. Minden zsidó megéri a pénzét! Így csodálkozik a német, aki nem ismer eléggé bennünket. Mi zsidók nem csodálkozunk. Mi tudjuk, hogy milyen a jas-árulóink vannak. Ilyen deutschok! Jaj, de

NEW-YORK SZÁLLODA
KÁVÉHÁZ
ÉS BÁR

Központi fűtés
Utazóknak árkedvezmény

MAROSVÁSÁRHELY
legelegánsabb helyisége!

gunde, hogy látni akarta azt a fiatal lányt, azt a nagylelkű szanatoriumi ápolónőt, aki vérének árán lehetővé tette, hogy ő életben maradhatott és helyrejött. S mikor ott volt az ágya mellett az az ifjú lány, Frau Mária Anasztázia csupa hálálkodás volt.

— Üljön le, gyermekem, — mondta — maradjon itt mellettem, és engedjen gondolkoznom, mint róhatnám le hálámat ön iránt?

— Oh, méltóságos asszonyom, kérem, — szerénykedett az igénytelen ápolónő — amit tettem, csak kötelesség volt, ember-társam iránt való kötelesség. Háláról vagy jutalomról hát ne is tessék beszélni, asszonyom.

— No, ön igazán nagyon nemeslelkű teremtes. Hogy hívják önt, kedves kis bárányom?

— Herta Wagner a nevem.

— Herta Wagner? Ezt megjegyzem magamnak, ezt a szép nevet. Imádságomba fogom foglalni, valahányszor Istenemhez fordulok. De mondja csak, kis lányom: miért okozna nekem fájdalmat azzal, hogy mitsem akar elfogadni, mint jutalmat? En gazdag vagyok, ön szegény lány, különben nem volna itt ápolónő, hát ötezer márkát csak elfogadhat tőlem, mint kárta-lanítást.

— Magammal tennék rosszat, ha elfogadnám ezt a nagy összeg pénzt, jutalmul. Mert viszont megfosztanám magam a fel-emelő tudattól, asszonyom, hogy önzellenül egy emberéletet mentettem meg.

— Igazán megható gondolkozás. Akkor legalább ezt a gyűrűmet fogadja el — kérte az Edle von Schreckenstein és le-huzta ujjáról a gyűrűt, melyen borsószemnyi briliánskö ragyogott.

— Oh köszönöm, de nem veszem el, asszonyom. Ez is tulontul sok pénzt ér, ez az ékszer.

— No, látom már, Herta Wagner, hogy lelke is igazolja ezt a szép nevet, hogy valóságos német ön, durch und durh. Hát ha se pénz, se gyűrűt, akkor ezt itt csak elfogadja, emlékül? — És lecsatolta nyakáról az ott lógó egyszerű kis keresztet.

— Ezt elfogadnám, — jegyezte meg a fiatal lány — ha nem volna az az akadály, hogy...

Az Edle von nyugtalanul kérdezte:

— Maga talán nem keresztény, kisasz-szony?

— Nem — volt a keresetlen válasz.

— Én zsidó vagyok, méltóságos asszo-nyom.

Az Edle von felszökött párnáiról és az olvasó most mindenesetre azt hiszi, hogy sablonosan folytatódik a história. Hogy az Edle von csonttal burkolt lelkében hirtele-nül nagy változás történt, hogy felengedett benne a gyűlölségnek veleszületett jege s ez a melegség leválás totta a burkot. S a többi, s a többi, ahogy számtalan novellában hasonló lelki változásokról ol-vasott.

A von und Elbthaler-Hermannsdorff most is az maradt, aki mindig volt, Hámán tizenegyedik gyermeke. Tele kiírthatatlan gyűlölettel, mely se enyhülést se megalku-vást nem ismer.

Felszökött párnáiról és úgy nézett az elfogult lányra, mintha kígyó lett volna, ami őt megmarta.

Mi... mit... maga zsidó és a maga vére most együtt kering az enyémmel?! Szent Istenem, végem van... hol a szana-torium tulajdonosa, hol a főorvos?

Szinte jukat vají a falba, olyan hevesen nyomta meg a gombot, hogy becsengesse magához a kért embert. S mikor ott álltak az ágya mellett, az Edle von Schrecken-stein s a többi valósággal hisztériásan tombolt.

— Ezt megfogják keserülni, maguk gyilkosok. Zsidó vért ömlesztének a testem-be... tönkelték bennem az ezerkétszáz-esztendősi tiszta árja vért! Ezért pert indítok önök ellen, maguk gyilkosok! Büntető-perit, mert megmérgezték a véretem.

— Megindította-e a büntetőperit, és akadt-e ügyész, aki vállalta: nem tudom, nem is tartozik a mesémbe. Ami ide tartozik, csak az, hogy — mint mondani szokás — nem bittal ver a büntető Isten. Frau Mária Anasztázia hazament a Rittergutra a férjével s a zsidó vér nagyon jól tehetett a testének, mert szemlátomást megfiatalodott és kíváncsú viruló szép asszony lett. És tizenkét hónappal azután, hogy gyógyultan elhagyta a szanatoriumot, egészséges fiu-gyermeknek adott életet.

És egy keserű percében azt kérdezte magától az Edle von:

— Ha megfolytanám ezt a kevertvérű kölyköt, vajjon felmentene-e engem az es-küdtészek?

Zsidó kárnevál

— Purimi zsidó szokások. —

Purim! Ime egy ünnep, amely nem a szomorúságot, nem a könnyeket, hanem a vidámságot teszi kötelességünké. Egy ün-nep, amely abból a jellegzetes zsidó „öröm-ből” fakadt, hogy nem pusztította ki Há-mán a zsidó népet. Élni engedtek bennün-ke, keservesen, kínlódva élni — és ennek örülünk. Az alábbiakban az egész világon szétszórta zsidó nép purimi szokásaiból köz-lünk szemelvényeket.

Ama szokás, hogy purim napján olyan illtasok legyünk, hogy az átkos „Hámán” ne tudjuk megkülönböztetni az áldot „Merdecháj”-tól még a talmudi időkben szá-mazik. A purimi álarok és öltözetek divat

furcsa nép is vagyunk. Még ilyen urakat is kitermelünk, mint a Deutsch. A Deutsch, aki zsidózik . . .

Hogy még cifrább legyen az ügy, az a bizonyos Mandl ur pedig, a fegyvergyár igazgatója, nyilatkozik másnap s kijelenti, hogy ő réges rég katolikus. Már a nagybácsija is, Leopold Mandl is hű szolgája volt Luegernek. És erélyesen visszautasította a „zsidó“ Deutsch vádjait.

Ez aztán feltette a koronát az egész csunya ügyre. Így köpi szembe egyik keresztelkedett zsidó a másikat . . .

Colfescu ügyész és az antiszemizmus

Prédikálnak megértésről, teli torokkal énekelnek arról, hogy ez a társadalom elég érett arra, hogy már egy magasabbrendű foglalja el helyét. Már régen nem hisszük és nem is hihető, hogy amikor a gyűlölet még az egeket ostromolja, akkor szeretetről, megosztott kenyérről lehessen szó.

Kolozsváron egy szesz-per folyik. Az ugynevezett fekete szesz-per egyiké. Nem kutatjuk van-e bűnös és ha van, megérdemli-e a büntetést. Ez a törvénykezés dolga. Legfeljebb csak annyit jegyzünk meg, hogy ha történtek is visszaélések, azon hatósági közegek bűnösök elsősorban, akik nemcsak türték, hanem bizonyára elő is segítették ezt a bűnös machinációt. S közülük egyetlen egy sem ül a vádlottak padján. — Erre feláll Colfescu királyi ügyész és hatalmas, több órás filippikát tart — a zsidók ellen. Nem azt kufalta van-e bűnös s ha van, érdemel-e büntetést s mennyit, aminthogy évezredek óta ez volna kötelessége minden egyes ügyésznek, hanem egy minden elkopott antiszemita frázissal telítömött vádbeszéd — a zsidóság ellen. Bizonyára tetszett ez Cătușanu egyetemi professzornak, aki Kolozsvárt a legszélsőségesebb antiszemizmust űzi, meg néhány vasgárdista diáknak. De nem tetszhet ez az ország közvéleményének. Már arra a közvéleményre gondolunk, amelyik hisz még abban, hogy az igazságszolgáltatás nem azért van, hogy a zsidót büntesse, hanem a bűnöst.

Szomoru jelenség ez a kirohanás az egymillió főnyi romániai zsidóság ellen. Most, amikor egy izzó látatömeggel telített vulkán tetején járunk szerte a világon, amikor arról kellene éjjel-nappal beszélni, sőt cselekedni is, hogy miképpen lehetne a nagy gazdasági nyomort leküzdeni, hogyan volna lehetséges, hogy dolgozni akaró munkáskezek valóban munkába álljanak.

Ehelyett feláll a független bíróság státuszában levő ügyész és bős filippikát tart a — zsidók ellen. Nem a vádlottak ellen, azok fajára, vallására való tekintet nélkül, hanem — a zsidóság ellen. És Colfescu ügyész tovább ül tógájában az igazság csarnokában, miközben egymilliónyi kisebbségi polgárnak szegyenpir borítja el arcukat.

Szomoru tünet ez mostani életünknek különös megnyilvánulása. Nehezen lehet napirendre térni felette, mert hiszen nem tudjuk, holnap ki és hol fog felállani és újból a vádak özönét hangoztatni olyanok ellen, akiknek egyéb bűnük sincs, mint egy születési hiba, melyről nem tehetnek.

Racionalizált imarend

Amerika, a végletek és határtalan lehetőségek hazája, vezette be első ízben a templomi koncerteket, sőt ma már néhány olyan zsidó imaház is van, ahol rádióhangversenyeket és mozielőadásokat is tartanak a hívek szórakoztatására. Ezt a cirkuszi trükköt akarják a berlini asszimiláns hitközségi korifeusok is bevezetni, hogy templomi közönséget nyerjenek a nagyünnepek számára. A templomi koncerteken ők is rég túl vannak már, de most újabb bravuros produkcióval kísérleteznek. Racionalizálni akarják az imarendet és a hosszú ájtatos imákat 5 perces, de legfeljebb negyedórás imákkal akarják helyettesíteni. Azzal érvelnek, hogy minden eszközt meg kell ragadni arra, hogy a zsidó tömegeket a templomba szoktassák, mert sajnos, Berlinben már a nagyünnepek alkalmával is a zsidóságnak csak egy töredéke keresi fel a zsinagógákat.

„Csak egy negyedóra!” — adták ki legujabban a jelszót és azt hiszik ezek a

jámbor asszimilánsok, hogy ezzel megoldták feladataikat és hálás lehet nekik az utókor ötletes judaizálási munkájukért. Valójában azonban az a helyzet, hogy éppen ezek az asszimiláns vezetők térítették el az egyenes zsidó utról a német zsidó tömegeket. És most, talán még hangos filmmel és balett táncosnőkkel sem tudják visszacsalogatni őket a zsinagóga falai közé. De ha már vissza-vissza jönnek egy negyedórásckára, akkor sincs nagy köszönet benne . . .

Legizlésesebb ridikülők már 150 leitől. — Mindenféle bőr-diszmuárut nagyon olcsón

HARTMANNÁL
lehet venni

Regele Ferdinand No. 1.

Művészi perzsaszőnyegek, szövött gobelinek, külföldi fonalak

Schulhof Emilné

„Orient“ Szövőművészeti iskola

Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 17.
Vidéki rendelések utánvétellel gyorsan és pontosan eszközölköznek.

Szövet különlegességeink elismerten a legjobbak legolcsóbbak!!

Szolid kiszolgálás!

Havas & Grünfeld

Engross
Endetail

posztó és bélésárak
gyári lerakata

ORADEA,

Str. Avram Iancu (Kossuth-utca 8.)

a középkorban vonult be a purimi szokások közzé. Már purim előtt élénken tanulmányozták a jesivák növendékei a Purim történetének egyes alakjait, Ahasvérost és Esztert és Purim estéjén rögtönzött előadásokkal sok ajándékot és pénzt szereztek. Ez a szokás napjainkig is megőrizte frissességét. Bár régebben a rabbik állástfoglalnak a purimi színjátékok, és állítottak ellen, azonban a nép annyira megszerette a purimnak e kedves és vidám szokásait, hogy nem akart eltérni tőle.

Olaszországban és Hollandiában is, ahol nem voltak zsidó üldözések és igen kevés számú zsidóság élt, a múltban erősen virágzott a purimi színjáték divalja. Chaim Josef Asolay, az ismert zsidó író és kutató 1706-ban írta az amszterdami purimi játékokról az alábbi sorokat:

„Az uccákon egész éjszaka hullámozott az élet és vidámság. A nép állítottetben és álarcban vidám nevetés és mulatság közepette töltötte az éjszakát. Ebben az időben mintegy 50.000 zsidó élt Amszterdamban, akik főként askenázok voltak. Mindnyájan ott tolongtak a főváros uccáin és úgy tűnt, mintha az egész Amszterdam a zsidóké volna. Az amszterdami főrabbi társaságában vonultak végig az uccákon, mignem az egyikben egy megterített asztalhoz érkeztünk. Vidám társaság gyűlt itt össze és az egyik maszk a főrabbi beszélistílusát utánozta művészi sikerrel, mialatt a férfiak és asszonyok táncolva járták körül az asztalokat.“

A jemeni zsidóság purimi szokásáról meséli Jakob Safir, zsidó utazó a következőket; — A schewasi uccákon zsidó ifjak egy kitömött Hámánt hordoznak, majd Mordechaj állítottetben egy lovat vezet egy másik, aki előtt Hámánnak egy második példánya fut. Az egész menet a zsidó

templom udvarára igyekszik, ahol a kitömött Hámánt felakasztják és addig dobálják kövekkel, míg teljesen szét nem esik.

A kaukázusi zsidók Josef Tscharny elbeszélése szerint így ünneplik a purimot: — A feleség egy hamuból és szurokból összeállított bábút készít elő és amidőn a férj a templomból hazaérkezik színészi pózzal kérdi meg: — Ki ez az ördög? Mire a felesége így válaszol: Ez Hámán, a gonosz! Erre a férj megragadja a bábót, dühösen összerugdálja, majd megkéri a feleségét, hogy égesse el a semmirekelő Hámánt.

Lengyelországban és Litvániában szokásban van purim napján, egy Purim-rabbit választani, akiket az a feladata, hogy szórakoztassák a közönséget és vidám hangulatot teremtsen. A megválasztott purimi rabbit „Éljen a király!“ kiáltással üdvözlnek és vállukra véve hurcolják az uccákon keresztül, előzőleg azonban selyem kaftánt és a keleten szokásos sirámlit adnak rá. Természetesen a purimi rabbisághoz a megfelelő maszkirozás sem hiányzik. Régebben a jesivák legkiválóbb tanítványait szokták purimi-rabbinak megválasztani, később ez az idősebb talmudtudósok között is divatba jött. A purimi rabbi mindenestre talmudtudásban jártas kell legyen, mert nagyszerű éleselméjűségnek és szellemeségnek tanujelét kell adja, mivel satirikus purim-Tórájának körültekintőnek és általában zsidó ismeretekben gazdagnak kell lennie.

A magyarországi jesivák növendékei között a purimi játékok már az Adar hó beköszöntével megkezdődtek. A Talmud fóliánsok bezárulnak és az uccákon, házakban, jesivákban egyaránt a purimi „Schochánász-Jákov“ melódiái csendülnek fel. A nemrég elhunyt Hersch Leib Szigeter,

igen sok kitűnő és szellemes purimi játék szerzője volt, amelyek különösen Ruszinkóban terjedtek el.

Lengyelország különböző vidékei is igen érdekes purimi szokásokkal bírnak, habár évről-évre a purimi játékok és szokások számos változáson mennek keresztül, mégis megőrzik ősi jellegüket. Jellemző, hogy a wilnai zsidó társadalom kutató intézet fennállása óta foglalkozik a purimi játékokkal és egyes változatainak jelentőségével.

Prága, a legrégebbi középkori ghetto, ugyancsak számos purimi érdekességet és játékot örökölt meg, amelyek közül még ma is igen sok van forgalomban a cseh zsidóság között.

A nagy amerikai zsidó bevándorlások idején arameus nyelven egy ugynevezett „Meszechtes Amerika“ (Amerikai traktátus) keletkezett, amely az új amerikai zsidó életformákat örökölte meg humoros formában. A zsidó írók igen bő tárházát nyújtják a purimi zsidó szokások vidám és humoros történelének, melynek eredete a 380 év előtt nyomtatott „Meszechtes Purim“ (Purimi traktátus) című műből származott, amelyet Rabbi Klaunimos ben Klaunimos szerkesztet a 13-ik században. Ezen mű formájában a Talmud traktátusaihoz alkalmazkodott és előírásokat eszközöl úgy az ivás, mint a lakmározás, valamint a purimi humor módozataira. A Haggada dallamára a legnépszerűbb részeket ironizálja, így például „Ez a pezsgő melyet őseink ittak.“ (Ez a nyomoruság kenyere . . .), vagy „Most itt vagyunk és a legközelebbi pillanatban részegen a korcsmában.“ (Most itt vagyunk és az eljövendő évben Jeruzsálemben.) A Hagada négy ismert figuráját itt így nevezik: A bölcs, a félkegyelmű, az együgyű és aki nem tud inni.

Legujabb!**1933 tavaszi „CARMEN”****Legujabb!****cipőmodellek megérkeztek****Női, férfi, gyermekcipők, szenzációs árak, nagy választékban!****Kizárólagos egyedárusítás:****NIMBERGER ERNŐ**

Telefon 13.

CLUJ, Piața Unirii 28 (Hotel Central)

Vidéki rendeléseket postán utánvétellel eszközölünk

Telefon 13.

**Szinaj Kultúregyesület
Clujon.**

Néhány hónappal ezelőtt alakult meg Clujon a Szinaj kultúregyesület. Az egyesület Glasner Akiba főrabbi egyéni elgondolásának szüleménye, mely egy célkitűzésben, mint annak realizálásáért folytatott erőteljes ténykedésében magán viseli az illusztris alapító akaraterejének markáns jellegét.

Az egyesület programjából kiemelendő az iskolai hitoktatást illetően fogantatosított újítás, mely számolva az idők követelményeivel új alapokra fektette azt. Mélyebb érzést, szélesebb tudást nyújtó tanrendszerrel a zsenge korban levő növendékek — nemre való tekintet nélkül — párhuzamosan a világi ismeretek elnyerésével fokozatos kiképzésben részesülnek a vallás, tudomány legelemibb részéből, valamint népünk évezredek múltjának és fejlődésének összefoglaló ismeretéből. Szemben a régi idejélt mult tanrendszerrel, mely a biblia monoton, felületlen interpretálásában merült ki, mely ilyformán korunk átkává nőtte ki magát, mivel ezen fogyatékoság nem kis mértékben okozója annak a fátorgó úrnak, mely az élet küszöbét átlépő ifjúság és az apák közötti hitbéli felfogásban oly kirívóan mutatkozik.

Külön Thalmud-Thóra iskolák felállításával eklatáns példáját adta a kor szükségletéről való felismerésének. Az egyesület 3000 különböző koru növendék nevelésének a gondját viseli és így méltán viseli magán a grandiózus koncepció jellegét. Több száza tehető azon gyerekek száma, akik ezen egyesület ténykedése folytán meg lettek mentve vallásuk és népük számára.

Mindannyian a mai proletárizálási processzusban, mint kenyérméltó apák gyermekei a zsidó vallás legminimálisabb ismerete nélkül nőttek fel, (tápot adva a szélsőséges áramlatok zökkenés nélkül való térhódítására) oktatást nyerne — napi többszöri uzsonnázattal — héber olvasás és írásbeli biblia és zsidó történelemben.

Sorozatos előadások rendezésével igen értékes nevelő és erkölcsnemesítő munkát fejt ki: a különböző pártáryalatokra osztályozó ifjúságunk egy zászló alá való tömörítésével a zsidó nép lelki regenerálását jelentő szent cél érdekében. Az előadások, melyek a sablonról messze eltérően egy erre a célra verbuvált kiűnő gárda közreműködésével tartatnak meg, tudományos jelleggel bírnak, melyek mély és maradandó hatást váltanak ki. Egy Bész Jakab leánynevelde felállítására az iskolából kikérülő leánynövendékek számára, folyamatban van.

Az egyesület, mely minden beharangozás nélkül végezze szervezési munkáit növekvő érdeklődés közepontjában áll és így városunk kulturélete, mely országos relációban is kimagasló helyet foglal el, egy értékes pozícióra erősödött.

Az egyesület élén Glasner főrabbi kívül az egyesület buzgóan dolgozó curátora, Végh Márton, valamint Rosenzveig Emanuel, Nagyfaludi Nándor, Buxbaum Benjámín iskola-igazgató, Löffler Vilmos, Salamon Sámson, Rosenthal Gyula, Goldman B. Fisch Sándor. A titkári teendőket elvégzésére megbízottat Glasner Benjámín, Mózes Elek, Sámuel Jenő farsadhatatlan munka kifejtéssel, amit lelkes, lankadatlan akaratú hevitát, súlyosan deprimáló anyagi nehézségek között töltik be hivatásukat, mely egyetlen záloga is a Szinaj koncepciója maradék nélküli realizálásának biztos eléréséhez.

Sámuel Jenő.

V. GROSZMANNorth. **בשר** vendéglője**BUCUREȘTI**

Calea Victoriei 18

II emelet. Szemben a rendőrprefekturával
3 fogásos menü 40 lei.**Goldmann Bernát**

orth. kóser vendéglője

Prága

II. Truhlarska 10 II. emelet.

A legnevesebb szlovákiai orth. rabbik hechsereivel

**Végérvényes jogügyletnek
tekinthető-e a gyermekeknek
betegségük folytáni eladása?**

Ósrégi zsidó szokás, hogy egy gyermeket éleveszélyes megbetegedésekor egy oly másik családnak adnak el, amelynek még nem halálozott el egyetlen gyermeke sem. (Ilyenekkel találkozunk a „Divré Chájim”, „Széfer Chászidim” slb. művekben). Nos, Erdélyben, Mediáson legutóbb a következő eset adódott elő: Egy család leányát, évekkel ezelőtt, amikor még kicsi volt és megbetegedett egy másik családnak eladta. S most a vevő fia a leányt feleségül akarná venni, atyja azonban a házassághoz nem akar hozzájárulni, azzal a megokolással, hogy a leány fiának lesivére lett, azáltal, hogy annak idején megvette. E kérdéssel most több talmudtudós foglalkozik, hogy ez a felfogás helyes-e és hogy e házassággal szemben tényleg támaszthatók e ily aggályok? Schwartz József oradeai rabbi — aki az ismert „Hádrász Kajdes” mű szerzője — egy Chászám-Szajfer-féle döntvényre bukkant, amelynél egy hasonló kérdés tárgyaltatott meg és pedig: Egy illető fiát a Chewrah-Kadisahnak adta el 5. forintért és ugyancsak azon okból, mert beteg volt, s feltételül kötötte ki, hogy amennyiben fia meg akarna nőszülni, úgy 10 forintért visszavásárolja. Közben a fiu apja elhunyt és mikor a fiu később meg akart nőszülni, a Chewrah-Kadisahn igényt támasztott a 10. forint megfizetésére, kijelentvén, hogy különben a házasságot nem engedélyezhetik. A fiunak azonban nem volt módjában és tehetségében ez összeget kiegyenlíteni. A panasz a pozsonyi főrabbi elé került, aki hosszasan reflektált arra, s válaszából a következők vonhatók ki: Egy gyermek eladása, amikor beteg, csupán egy „sz'güleh"-t jelent, amely még Spanyolországból vette eredetét, az azonban, hogy így eladott gyermek a vevő sajátjával tekintessék, nem vehető figyelembe, mivel-hogy nem egyébb egy formai aktusnál és az apa nem tilthatja meg fiának házasságát, hacsak nőszülése nem jelent szegységet. Így tehát a Chewrah-Kadisahn nem szólhat be a fiu házassági szándékába. Mindenesetre ajánlatos, hogy az, akit eladtak, az magát vissza is váltsa.

Háborus reminiszenciák

Elszoktunk a sok állástól,
Mely háboruból maradt ránk
A Sas előtt elhaladva
Nyitva marad szemünk, szánk
Miért e nagy sóvárgás itt?
Miért e vásárlási láz?
Olesó tavaszi vásárt rendez
A Deutsch Posztóáruház!

SCHERG VILMOS ÉS TÁRSAI R. T.
Brassói posztó- és divatárugyarak
összes gyártmányai

DEUTSCH POSZTÓÁRUHÁZ-ban
Str. A. Iancu (Kossuth ucca) 1. Sas-palota
beszerezhető.

**Ha a „NÉPÜNK“-et olvasod,
jusszon eszedbe az előfizetési díj is!**

**Jakob Gordin halálának
20 éves évfordulójára**

Husz éve annak, hogy korunk legnagyobb, legtermékenyebb és legzseniálisabb zsidó színműírója örökre lehunyta szemét New-Yorkban

Halála a zsidó színműirodalom legnagyobb vesztesége volt. Gordin 18—20 év alatt 80 szindarabot írt, melyeket az egész világon színre hoztak.

Nem sokkal több mint 50 esztendeje annak, hogy Goldfaden Ábrahám 1877-ben az első zsidó színházat megalapította, a romániai Jassy-ban, a zsidógyűlölő Cuza városában.

Azelőtt sehol a világon nem volt speciális jidisch-színház. Szükségtelen volt, mert a zsidó tradícióknak két évezred óta állandóan sok színháza és drámája volt és van . . .

Jakob Gordin 37 éves korában — 1890-ben — érkezett New-Yorkba és már 1891-ben megírta az első híres drámáját, a „Szibériát”, egy reális színművet, az akkori időkben. Gordin első drámájának lei-hatástan hatású sikere volt. Színműírói tevékenysége ragyogó sikerek és elismerések sorozata volt.

Színpadai művei halálát túlélték, és valósággal most is uralják Amerika jidisch színikulturáját. Európa legnagyobb színházai is gyakran tüzték műsorra Gordin felejthetetlen műveit. Híresebb színművei: „Mirele Efros” egy anya-dráma, illetve tragédia, mely erős drámai hurokat üt meg. Ez a dráma Sudermann Magdjára emlékeztet. Számtalan világhírű orosz művésznőnek volt ez a paradés szerepe Továbbá: „Gutt Mensch und Teufel”, „Der Jüdische König Lear”, „Der Eid”.

Jakob Gordin 1853-ban született Oroszország Mirgurut nevű városában, melynek nevezetessége, ezenkívül, hogy az oroszok nagy költője Gogol is itt született.

Előkelő polgári nevelésben részesült a szülői házban és polgári pályára készítették elő. Mégis a nyugati értelemben vett szabadság utáni vágya, az első forradalmi elvek hatásából táplálva (melyhez akkor Dosztojevsky és Tolsztoy is közelállottak) a nagy világba sodródott s a kikötő munkástól kezdve egész az orosz publicisztikáig majdnem mindenféle és minden rangu foglalkozást megkóstolt.

Gordin tulajdonképpen az első volt, aki a szó polgári értelmében zsidó színházat alapított. Teremtő zsenije a híres spanyol Galdéronéhoz volt hasonló, sőt gyors alkotás és népszerűség tekintetében őt túlszárnyalta. Gordin elég fiatalon és szegényen halt el. Hiába, sok zsidó művésznek ez a sorsára.

A new-yorki virágos és pálmákkal díszített hatalmas zsidó temetőben egy monumentális sírkő előtt minden év februárjában — a felejthetetlen Jakob Gordin halálának évfordulóján, összegyűlékeznek az új világ legszámottevőbb művészei, hogy leróják kegyeletüket a világ zsidóságának nevében a minden idők legnagyobb zsidó színműírója iránt.

Beregzsász.

Liebermann Jenő.

FERRUM**VASÜZLET
átköltözött**február elsején a **KUGLER &
ANDRÉNYI-palotába,****Oradea, Piața Mihai Viteazul 4/a**Átköltözés folytán visszamaradt
áruinkat **olcsón** kiárusítjuk.**„FERRUM”**

Vaskereskedelmi R. T.

Telefon: 9-73

Gyári lerakatok!

„Engbbert” autógummi gyári lerakata

Szombaton zárva!

Palesztinai hírek:

1932 december havában 253.227 font sterling bevétellel szemben 163.423 font kiadása volt a Palesztina kormánynak. Vagyis ezen hónapban 89.804 font fölösleg mutatkozott.

„Kól Tora“ néven új talmudi folyóirat indult meg Jeruzsálemben Weber rabbi szerkesztésében.

Rabbi Jakob Árje Teversky trisky rabbi az elmúlt héten több híve kíséretében az országba érkezett.

A telavivi bíróság három font pénzbüntetésre ítélte Machmed Szulejman Machmud jaffai arab háztulajdonost, mert önkényesen kilakoltatta egyik késedelmesen fizető lakóját.

Március hónapban hét előre megfontoltan elkövetett gyilkosság elkövetőinek ügyeit fogják tárgyalni Jeruzsálemben, Hebronban, Nablusban, Tal Keremben, Haifán, Jaffán és Tibériáson. Április hónapban Haifán és Akkón fognak ítélni gyilkosok fölött.

A jaffai rendőrség elfogta Achmed Ibn Ali Jamni szíriai arabot. Ali Jamni négy évvel ezelőtt kétéves börtön után lett szíriai bíróság által, de az akasztófa alól sikerült megszöknie. Jaffán egy arab rendőr felismerte és azonnal letartóztatta. A vizsgálat befejezése után ki fogják szolgáltatni a szíriai hatóságoknak.

Omár Abdul Hamid jaffai arabot a kikötőben hazafelé igyekeztében testvér öccse megtámadta és fejével agyonverte. A járókelők segítségével a gyilkost elfogta a rendőrség. Állítólag örökségi ügyben volt surlódás a testvérek között.

A Jeruzsálem melletti „Béth Szura“ arab faluban ismeretlen okból kifolyólag általános verekedés támadt, melyben a falu összes lakói részt vettek. A rendőrség közbelépése akadályozta meg a további vérontást. A verekedésnek egy halott és 11 súlyos sebesült áldozata van. Harminc arabot letartóztattak a rendőrség.

Arab pásztorok Zichron Jakob zsidó földeire hajtották nyájukat. Az arra haladó Avrahán Pazner zsidó parasztot megtámadták és súlyosan megsebesítették, mert elakarta őket küldeni a földekről. A közelben tartózkodó zsidó parasztok segítettek ki társukat szorult helyzetéből. A támadók elmenekültek, de nyájukat behajtották Zichron Jakob-ba. A rendőrség megindította a nyomozást.

Szokolovnak, Faud királynál történt audienciája nagy port vert fel a palesztinai arab nacionalista sajtóban. Az összes lapok nagy cikkeket foglalkoznak a találkozással.

Palesztina kormánya szakszervezetet küldött ki a Telaviv melletti Jarkon folyó torkolatának tanulmányozására. Ott száradékszik a kormány kikötőt építeni az érkező faszállítmányok partra szállítására.

A palesztinai országos Mizrahi szervezet központját Jeruzsálemből Tel-avivba helyezték át. Az áthelyezéssel kapcsolatban nagy népgyűlés volt Tel-avivban, melyen nagyszámú közönség vett részt. Az áthelyezéstől remélik az országos Mizrahi szervezet megerősödését.

A Revizionista Világ-Unió Tel-avivban információs irodát állított fel. Az iroda célja az újonnan érkező bevándorlókat megfelelő információkkal ellátni. Külföldi érdeklődőknek is rendelkezésére áll az iroda tökéletes elhelyezések és más gazdasági ügyekben. Az iroda címe Revizionistische Informations-Bureau, Tel-aviv, Rothschild Bulvard 4.

Az alig egy évvel ezelőtt alakult mizrachista Javne kvuca nagy fejlődésnek néz elébe. A Keren Kajemet Kfar Szaba egyik legszebb helyén öt dunams területet bocsajtott rendelkezésükre. A Jewish-Agency pedig 140 fontot szavazott meg házipítés céljára. Az építési munkálatok megkezdődtek. A kvuca mely az Erdélyből álljázó mizrahi családokat is beveszi sorába — segély gazdaságot létesítet a kapott földön.

A Vaad Leumi a palesztinai kormányhoz fordult, hogy szerezzen jogorvoslatot dr. Efraim Lipschitz palesztinai zsidó polgár danzigi nációk által történt bántalmazásáért.

A palesztinai kormány sajtófőnöke az elmúlt héten sajtó teát rendezett az összes palesztinai újságírók számára. A sajtó teán részt vettek az összes palesztinai héber angol és arab lapok munkatársai a külföldi lapok tudósítóival együtt. Jelen voltak a „Kól Jisrael“ agudista lap szerkesztőjétől egészen a sovinszta „Felesztin“ arab lap szerkesztőjéig az összes újságírók. A kormány rendszerezni kívánja a sajtót informáló teák rendezését.

A palesztinai jisiv gazdasági körei nagyban készülődnek a közeljövőben Londonban megrendezésre kerülő Palesztinai kiállításra. Az összes komolyabb üzemek részt vesznek a kiállításon.

Szokolov nyilatkozatot adott egy kairói arab napilapnak a zsidók és arabok közti viszonyról, Erezjiszrael fejlődéséről és a Faud királynál történt látogatásáról. Többek között a következőket mondta Szokolov: „A Jordán nyugati oldala fejlődés, virágzó ipar, a Jordán keleti oldala pedig műveletlen föld, nyomorgó embertömeg és pusztaság. Ab-

„POMPADOUR“ áruház CLUJ, Regele Ferdinand No. 21.

Kész női ruha és kabát különlegességek állandó nagy raktára.
Olcsó és jó kiszolgálás.

dulla Emir helyes ember és lehetetlen, hogy ne vegye észre a különbséget a Jordán két oldala között. Neki szüksége van a mi segítségünkre. Ezen véleményét eléggé ki is fejezte, amikor a cionistákat hívja az országába, hogy olyan virágzóvá teremtsék a Jordán keleti oldalát, mint ahogy a nyugati oldalán csinálták. E munka helyes és áldásos. A zsidók és arabok együttműködése a Jordán keleti oldalán talán oda fog vezetni, hogy a Jordán nyugati oldalán is meg fog történni a megegyezés a zsidók és arabok között. Faud királynál történt látogatásáról beszélve elmondja, hogy a királynál a keleti és nyugati népek békés együttműködéséről beszélt. Faud király kijelentette még, hogy szeretné

látni megoldva Erezjiszrael kérdését és az országot virágzó békességben.

A palesztinai Hisztdarut általános munkás szervezet az elmúlt héten tartotta Tel-avivban negyedik konferenciáját. A Hisztdarut kötelekben tartoznak a Poalé Cion, Somér Hacair és Mifletet Poalé Erec Jisrael (Palesztinai zsidó munkáspárt) a palesztinai zsidó munkás párt több zsidó munkáspárt füzijából jött létre. Ugyancsak Zeire Zion, Hítachdut Haavodu, Gdud Haavoda és Hapoel Hacair. A Poalé Misrachi, revizionista, témoni és keleti zsidók munkás szövetségei nem foglalnak helyet a Hisztdarutban.

Durva támadás Kuck palesztinai főrabbi ellen

A jeruzsálemi Aguda minősítetlen támadása Erezjiszrael főrabbi ellen — »Remélhetőleg rövidesen kikeresztelkedik Kuck főrabbi« írja az Aguda legújabb röpirata — Óriási felháborodás a jisivban

Jeruzsálem. (Saját tudósítónktól). Alig néhány hete, hogy gyalázkodó hangú röpirat jelent meg Jeruzsálem utcáin Kuck Erezjiszrael főrabbi ellen. Útszéli tónusban foglalkozott személyével és ennek tudható be az az incidens is, mely néhány napra rá egy temetésen lejátszódott.

Egy jeruzsálemi kaballistát temettek, aki rendszeren feljárt Kuck főrabbihoz is, Zohari és más egyebet tanulni. A temetésen az egész jeruzsálemi vallásos zsidóság képviselve volt. Mikor Kuck főrabbi elkezdte gyászbeszédét, a jelenlevő agudisták vad lármába kezdtek. Gyalázkodó kiáltások hangzottak el Kuck főrabbi ellen. Óriási tumultus kezdődött. Az angol rendőrség azonnal a helyszínen termelt és több letartóztatást eszközölt. Kuck főrabbi nem hagyta magát zavarni és tovább folytatta mély tartalma talmudikus beszédét. Chaszidjainak vasgyűrűje vette körül.

Az egész sajtó felháborodva foglalkozott az esettel. A felháborodás oly elemmentáris erővel tört ki a józan agudista körökben is, hogy a jeruzsálemi Aguda kénytelen volt saját híveit dezavualva minden közönséget megtagadni a halott gyalázókkal. Még le sem csillapodhattak a felzaklatott szenvedélyek, mikor újabb minden eddiginél durvább támadás érte Kuck főrabbit az Aguda részéről.

„Geire Slomé Emune Jisrael“ aláírással oly röpiratot osztogattak Jeruzsálem utcáin, mely tartalmánál fogva az összes eddigi röpiratokat felülmúlta.

A röpirat a szabad gondolkodók, tréllit evők, uralmának támadásával kezdődik. „Ekkor — írja tovább a röpirat — rendeltek maguknak a gonoszok rabbiakat amelékfajtákat és az ellen azt a férfit, aki megerősíti a gonoszokat és a gonoszok egy körme kedvesebb neki az egész vallásos zsidóságnál. Remélhetőleg rövidesen kikeresztelkedik Kuck főrabbi“.

Ilyen és ehhez hasonló kifejezésekkel illeti a röpirat azt a férfit, aki egyik legnagyobb fénye Jisraélnek és egész életét népének és vallásának szenteli. A rendőrségnek sikerült két bachurt elfogni a röpirat terjesztése közben. Mikor megállapították, hogy az „Ez Cháim“ jesivának növendékei, azonnal összeült a jesiva vezetősége és a két bachurt örökre kizárták az intézetből.

Az egész sajtó nagy cikkeket foglalkozott az esettel. Az egész ország vallásos zsidóságán végigviharzott a felháborodás moraja. Az összes városokban és falvakban tiltakozó népgyűléseket hívtak egybe, melyen a rabbi jelenlétében tiltakozó határozatokat fogadtak el.

Jeruzsálemben összeült a Chaszid és Perus askenáz hitközség Bét Dinje és megvíválva az ügyet egyházi átok alá helyezte a jeruzsálemi Aguda két vezetőjét, a két Blaut. Ugyancsak eltűntek az ország zsidóságát, hogy a jövőben cikkeket vagy hírdéseket adjon be bárki is a vallásos mezbe bujt agudista „Kól Jisrael“ című lapba. Tilos vásárolni is a lapot.

Gyűlésre ült össze több mint ötven jeruzsálemi rabbi, kik szintén egyházi átok alá helyezték a röpirat szerzőit. Az ország összes templomaiban plakátok jelentek meg, melyekben a lakosság tudására adták a rabbi döntését. Az egyik plakát, melyet több rabbi írt alá, megemlíti, hogy mikor a „Chofec Cháim“ Erezjiszraelba jött és elmondta neki azokat a durva támadásokat, melyekkel a jeruzsálemi Aguda vezetői Kuck főrabbit illetik, a

szégyentől és fájdalomtól megtörve mondta: „Oh jajj ezeknek, a Smad lessz a végzetük!“

A sorozatos támadások újból arra késztették az Agudát, hogy nyilatkozzon. Az Agudának héber lapokban tett nyilatkozata szerint nekik semmi közük nincs a felhívással. Cáfolták, hogy ők bármilyen nyilatkozatot is kiadtak volna és hogy ilyesmi miatt támadások érjék az Agudát vagy Zeiré Agudát.

Ezzel szemben a héber lapok tudósítói megállapították, hogy Amram Blau, a „Kól Jisrael“ szerkesztője és a Zeire Aguda vezetője személyesen, sajtókezelőleg írta és adta nyomdába a kérdéses röpiratot.

Kuck főrabbi hívei és az összes tisztességesen gondolkodó vallásos zsidók döntő csapást akarnak mérni arra a sötét társaságra, mely az Aguda nevével viseli. Annak az Agudáé, melynek lengyelországi nagyságai, minl a geri rabbi és a Chofec Cháim személyesen látogatták meg Kuck főrabbit.

Fel akarják világosítani a világ zsidóságát arról, hogy igenis Kuck főrabbi egész Erezjiszrael zsidóságának főrabbija és csak néhány száz chaluka pénzért reszkető kolel zsidó az, ki nem tartozik a Kneszet-Jisrael kötelekébe. Annak a Kneszet-Jisraelnek a kötelekébe, amelynek bár Kuck az országos főrabbija,

Fel akarják világosítani a világ zsidóságát arról, hogy minden vallási megmozdulásnál, mely Erez Jisraelban van, ott szerepel Kuck főrabbi is. Ő az ország főrabbija és őt ismerik el annak az összes városok és falvak rabbijai. A nagy lengyelországi rabbi, ugyancsak a geri rabbi, Reb Ozer Grodensky, a lengyelországi Aguda elnöke és a Chofec Cháim, ha valami vallási ügyben járnak el, melyben Erez-Jisrael is érdekelve van, akkor csakis Kuck főrabbihoz fordulnak. Azon Kuck főrabbihoz, akit a jeruzsálemi Aguda a sárba tipor.

Legutóbb is kétszáz rabbi gyűlt össze Kuck főrabbi házában gyűlésre. A gyűlés az oroszországi üldözött vallásos zsidóság segítése érdekében lett egybehívva. Főleg a legutóbb Oroszországból kimenekült rabbiak vettek részt a gyűlésen.

A közeli napokban Vlnában gyűlést tartanak a palesztinai és chulaáreci jesivák helyzetének feljavításának megbeszélésére. A Chofec Cháim és Rabbi Ozer Grodensky felkérésére Teitelbaum jeruzsálemi rabbi előbb Kuck főrabbi házába meghívta az összes palesztinai jesivák rabbiáját gyűlésre, melyen Kuck elnökölt.

Mindezek a tények azt bizonyítják, hogy a nagy lengyelországi és oroszországi rabbi tisztában vannak Kuck főrabbinak személyével és csak a felháborodás hangján tudnak megemlékezni azokról a korcsmai izü támadásokról, melyekben a jeruzsálemi Aguda Kuck főrabbit illeti.

A közbeccsülésben álló Kuck főrabbi tisztelete azonban semmivel sem kisebbedik a fenti pamflet által. Nincs szüksége védelemre azokkal szemben, akik Jeruzsálemben monopolt akarnak a maguk vallásos meggyőződéséből csinálni. Az utóbbi időben különböző iszurok jelentek meg különböző irányelvek ellen, amelyek mind a vallás és vallásosság nevében keltek életre. Munkács ászzerolta Belzt és az Agudát is. Az Aguda ászzerolta a Mizrachit. Így gondolják a zsidóságot fenntartani és a zsidó népet egy új egységbe forrasztani. Itt az ideje, hogy vége legyen a rombolásoknak és szűnjön meg az emészítő belső harc.

ny.

HIREK

a „Népünk“ cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5693

Péntek: Adar 12. március 10.

Szombat: Adar 13. március 11.

Heti szidra: תצוה

Heti háftóra: בא'ה צבאות

פרשת זכור

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 6.05

gyertyagyújtás 6.15

Isteníszület kezdete 6.20

Szombat befejezése 7.15

Vasárnap, március 12-én פורים (Purim)

Hétfő, március 13-án שושן פורים (S. Purim)

— FELHIVJUK ELŐFIZETŐINKET, különösen azokat, kiket inkasszánsainknak nem áll módjukban felkeresni, hogy hátralékos előfizetési díjaikat számunkra haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek. Kérjük olvasóinkat, hogy nehéz munkánkban támogassanak bennünket, hogy lapunkat akadálytalanul küldhessük a jövőben is címükre. A „NÉPÜNK“ kiadóhivatala.

Isten harcol Amalékkal...

Amalék és Hámán a midrás megvilágításában

Az örök kérdések népe, a keménynyaku, kishitű Izrael, közvetlen az egyptomi kivonulás tömredék csodás tapasztalatai után sem tagadta meg magát. Isten égi mannával csillapítja éhségüket, de alig nyeltek le a táplálékot és már zúgolódnak, majd megkövezik mesterüket azon félelmükben, hogy szomjan fognak pusztulni. És Mózes botja vizet fakaszt a sziklából, megitalja a népet és elnevezik azon helyet Mászoh és Merivoh-nak, a megkísértés és perlekedés helyének, Izrael fiai, perlekedése miatt és mert megkísértették az Örökkévalót, mondván: „Van-e Isten közöttünk vagy nincsen?” És rögtön jött Amalék és harcolt Izráellel Refidimben. Mint az egyszerű gyermek a midrás hasonlatában, akit atyja vállára vett, a hátán hordozott és valahányszor a gyermek valamit meglátott a földön és megkívánt, lehajolt érte és fölvetette neki. És mégsem veszi észre az atyját és mégis a szemben jövő embertől kérdezi: nem látad-e atyámat? Csoda-e, ha az apa jogos felháborodásában ledobja válláról az ilyen hálátlan gyermeket, akit aztán az első kóbor kulya megmar. Ezért jött Amalék és harcolt Izráellel Refidimben, mert Refidim nem jelent mást, mint gyengeséget, kishitűséget (rifjaun jodájim) mondván: van-e Isten közöttünk vagy nincsen?

Csak ha Izrael kételkedik a saját isteni küldetésében és ezen kételkedésében laza és hanyag lesz az Istenszó betartásában, csak ha az isteni utak magaslatáról lecsuszik, csak akkor esik ki Isten védőszárnyának oltalma alól. Csak akkor kell félnie Izráellek Amaléktól. Ezért „emlékezz arra, hogy mit tett neked Amalék.” Mert Amalék nemcsak egy nép volt. Amalék egy fogalmat jelent, az örök ellenséget, az örök Hámánt, a zsidó nép örök harcoló az évezredek folyamán, amelyhez Isten kildatásba helyezi segítségét. De ezen harcnak az eredménye és végrehajtása egyesegyedül Izrael népétől függ.

Ezzel a tanulással szolgál Amalék késő ivadéka, Hámán a története is. A midrás ezt a gondolatot egy találó szójátékkal fejezi ki. Hol fordul elő Hámán a Tórában? Hol van célzás a Tórában Hámánra, aki sokkal később élt? A tiltott gyümölcsnél, amelyet az első emberpár először szaktított a csábító kígyó szavára és amelynek élvezete után Ádám vétke tudatában Isten elől elrejtőzött, ott találkozunk a Hámán névvel, amidőn Isten a szegényében elbujdosott Ádámot előhívja és felelősségre vonja; Talán ettől a tiltott gyümölcsből? Hámán éléc-Hámán... Szóval az első tiltott gyümölcs életre hívta az örök Hámánt, a zsidó nép örök ellenségét, amely mindég előjön, ha Ádám késő ivadéka enged a csábítás ingerének és szakit a tiltott gyümölcsből. Aminthogy a tiltott gyümölcs, az élekezési törvények megszegése zudította őseink fejére Áchászéros miniszterét, hogy a zsidóság elleni irtóháboruját megindítani merészelte.

Bölcsseink szerint azért került az egész zsidó nép abban az időben életveszélybe, azért lebegett a teljes megsemmisülés Damokles kardja egész Izráel fölött, mert sokan résztvettek a királyi lakomán és élveztek a tiltott ételekből és italokból, noha nem lettek reá kényszerítve, amint az a Meggillah lapjaiból kitűnik és jöllehet Mordecháj és társai óva intették őket. Mig Mordecháj és társai nem hajtottak térdei koruk bálványai előtt, noha életüket kockáztatták ezáltal, addig sokan a kishitűek, az alkalmazkodók túlzó loyaltásból azzal érveltek, hogy talán felségsértést követnének el, elveszítének a királyi kegyet, ha távol maradnának

a lakomától. És Hámán miként hajdani őse, Amalék, Izrael ezen gyöngeségére támaszkodott. Ez a körülmény bátorította őt föl arra, hogy Áchászéros hozzájárulását kérje az egész zsidóság kiirtásához, amint a köztük levő párbeszédet a midrás kommentálja. Áchászéros ugyanis szabadkozott és nem merete hozzájárulását adni a Hámán tervéhez, mert ugymond, félek a zsidók Istenétől. Fáraó, Abimeleck, Sziszro, Szauherib és mindenki póruljárt még, aki a zsidók Istenével kikezdett. Ez igaz, azt mondja Hámán, amíg a zsidók zsidók és nem pártolnak el Istenüktől, de ישנו עם אחד ישנים מן המצות jelenleg a zsidók hüllenek lettek a törvényükhöz, résztvettek a lakomán, ettek a tiltott ételekből és ezért az ő Istenük is levette róluk a védőkezeit. De vannak rabbijai, akik fölrázzák őket és visszatérítik őket Istenhez való hűségére, vetette közbe ismét Áchászéros. Igen, ha a rabbik tudnák a kötelességüket, csak hogy jelenleg papjaik sem jobbak, egy huron pendülnek velük, ők sem törődtek a vallással, az étkezési szabályokkal, válaszolá Hámán. Akárcsak korunk modern rabbinusait ismerte volna, akik ahelyett, hogy maguk tanítanak a vallás törvényeit és szabályait, a hitközségtől, a laikus néptől hagyják maguknak előírni, hogy mit hirdessenek és tanítsanak a vallás nevében. — Így érvelt Hámán, hogy eloszlassa a király aggályait a zsidók kiirtása ellen, abban bizván, hogy korá rabbinusai nem fognak a tömegfelfogás ellenére cselekedni és nem fogják a könnyelműséggel, az ujtás vággyal szemben a harcot felvenni.

Azonban végzetesen csalódott. Amidőn ugyanis Áchászéros hitelt adott a zsidók elleni rágalomnak és Hámánnak átadta a pecsétgyűrűt, a legfőbb méltóság és teljhatalom szimbólumát: ezen egyetlen aktus többet használt a zsidó nép megtérítésére, mint az összes próféták és prófétanők, akik a népet megajánlani és a jó utra téríteni igyekeztek. Mert midőn Mordecháj és Eszter felismerte a veszély nagyságát és fölírta őket lethargikus álmukból: a zsidó nép tudatára ébredt annak, hogy milyen meredek lejtőre lépett és még idejében, az utolsó percben visszatért a hagyományos törvények és az istenfélelem keskeny és gyakran göröngyös, de egyenes és biztos ösvényére. És megvalósult ismét, mint az Amalék elleni harcban történt, hogy amíg Mózes keze Istenhez volt emelve, amíg Izrael feltekint az Égre és szívet Égi Atyjához felemeli, addig vértetve van a saját hatalmában, addig Isten harcol Amalék ellen. Milchama lásem beámolék médor-dor. Csak ha ez a kéz, ez az erő és ez az értelem lankad, csak ha a nép jobbjai nem támogatják a vezéret nemes szándékában, csak akkor lesz érezhető számukra Amalék ereje.

Ha Izrael kötelességét teljesen föl fogja és teljesíti: mondja S. R. Hirsch z. c. 1, ha mint Isten papi birodalma lép fel és mint szent nép viselkedik az emberek körében — ámbár szét van szórva a nemzetek között, ámbár ez a papi szent életmód még el is különbözteti őket a népek erkölceitől és utjaitól, még ha az önző Hámánoknak ez az elválás kapós ürügy is lenne az üldözésre —: a népek minden tévhitte, a miniszterek minden cselszövése és a fejedelmek minden gyöngesége fölött áll Isten. Aki miként a tenger hullámának, ugy a fejedelmi szívek hullámlásának is tud parancsolni, hogy megmentse a hozzá hűeket. Akinek csak egy álmat kell elűzni egy királyi szem fáradt pilláit alól, hogy még évezredek múlva is megmutassa, hogy az igazi hatalom Isten trónján van. Aki minden időben harcol a gyenge, elhagyott ártatlanságért az Istent feledő Amalék-hatalom ellen, amire még a legkésőbbi nemzedék is építheti oltárát és vidám bizalommal mondhatja: Isten az én zászlóm!

Ezzel a tanulással szolgál Amalék és későbbi ivadéka, Hámán története napjaink számára is. Az Amalékra való emlékezés parancsát megelőzi a hamis mérlegekről szóló tilalom, kifejezve ezzel azt, hogy ha Izrael fiai nem őrzik meg az emberi társadalomban becsületüket és tisztességüket, ami az ő főjellemonásuk kell hogy legyen, mert annak zavartalan megőrzése az alapfeltétele Isten védőszövevényének, akkor, csak akkor kell félnie Izráellek Amaléktól.

Ne feledjük, hogy Amalék mindég van, mig „hátramaradottak és gyengék” lesznek, mig Izrael fiai kétségben lesznek Isten gondviselő közelsége fölött. Ne feledjük, hogy zsidógyűlölet mindég lesz, ha mi magunk nem irtjuk ki Amalék emléket, ha mi is, mint őseink Hámán idejében, Perzsiában és Médiában, hanyagok vagyunk az isteni törvények betartásában. És akkor nyugodtan Istenre bízhatjuk a harcot, aki majd most is, mint mindég, teljeszi a küzdelmet a legujabb Hámánokkal, a Hitlerekkel és Cuzákkal... מלחמה לך בעמלק מדור דור.

Dr F. S.

Lapunk e heti, purim ünnepi száma 12 oldal. Legközelebbi számunk március hó 24-én jelenik meg.

Előfizetőinknek és olvasóinknak vidám purimi ünnepet kívánunk.

— Zsidó követelések a cseh parlamentben. Prága. Dr Reisz Gyula, a „Zsidó-Párt“ pozsonyi képviselője nagy beszédet tartott a cseh parlamentben a költségvetési vita keretében. Beszédében a zsidó követelések egész sorozatát érintette és rámutatott, hogy az államnak a zsidó problémák iránti merev álláspontja, igen gyakran megnehezíti a zsidóság helyzetét és az anélkül is napról-napra súlyosbodó existenciális gondjait. Foglalkozott azzal, hogy az adó-büntetések kiszabásánál főként a zsidóságnál keresik a bünbaktot és az adóbehajtásokat szigorubban alkalmazzák a zsidóságnál, mint az ország más lakóival szemben, ami kéréltelensége folytán a zsidó existenciák tizezeit teszi tönkre. — Követelle dr Reisz, hogy semmisítsék meg a pozsonyi vasárnapi kötelező munkaszünetet és rámutatott, hogy Hollandiában módot adnak azoknak a zsidóknak, akik szombatot tartanak, a vasárnapi üzletnyitás szabadságára. Végül követelte a zsidó vallási, kulturális és szociális igények kielégítését, mivel azokat a zsidóság, mint az állam egyenjogusított polgárai, joggal igényelhetik. A ruszinszkói éhínség vázolásával pedig követelte egy széleskörű segélyakció beindítását az állam részéről.

— Tea-estély a halmi mizráchiban. A napokban ünnepelte a halmi Ceire-Mizráchi egy éves fennállását, mely alkalommal a mizráchi Hjuság egy nagyszabású tea-estélyt rendezett. Koffler Mose és Appel Dávid a központ nevében üdvözlölk a helyicsoportot. Foglalkoztak a „Hechaluc-Hamisrachi“ problémáival és a palesztinai vallásos munkásság helyzetével.

כשר ארטי' étterem nyílt Clujon, az Astória szállodával szemben, a Metropol Kávéház mellett helyiségben

Mátyás Ignác vezetése alatt Esküvőket és más ünnepi rendezvényit, valamint abbonalást házhoz szállítva is vállalok.

Hogy a mai súlyos viszonyok között is mindenki hozzájuthasson igen fontos élelmi cikkekhez és hogy a vidékről beáramló silány minőségű és nem megbízható árukat kiszorítsuk, valamint, hogy a tréfil és orth kóser áruk közötti árdifferenciát csökkentjük, elhatároztuk, hogy ugy a fölérakatban:

Fülöp bodega, Kossuth ucca 7,

mint az összes orth. כשר bodegánkban gyártmányainkat a következő feltűnő olcsó árakban árusítjuk a mai naptól kezdve:

Naponta friss kolbász . . .	kg. 32.— lei
Nyári szalámi . . .	kg. 64.— lei
Liba- és sonkaszalámi . . .	kg. 76.— lei
Téli szalámi . . .	kg. 94.— lei
Főtt sonka és nyelv . . .	kg 110.— lei
Naponta friss virstli . . .	páronként 250 lei

Egyesült orth. כשר szalámi és husnemügyár Oradea

— Az amerikai zsinagógák válságos helyzete. New-york. Február első felében tartotta az orthodox zsidó unió évi közgyűlését, amelyen mintegy 500 delegátus jelent meg. Rábi Herbert S. Goldstein megnyitó beszédében rámutatott az amerikai zsinagógák szomorú helyzetére. Az összes hitközségeinkben — mondotta a főrabbi — szellemi üresség uralkodik. A Talmud Tóra iskoláink nagyrésztét kénytelenek voltunk bezárni. Az okot erre a súlyos gazdasági helyzet adta. Javaslatot terjeszt a közgyűlés elé, amelyben kéri, hogy az Egyesült Államok 3000 hitközségében vezessenek be 1 dolláros pótdadót, amely hozzávetőleges számítások szerint is 1.200.000 dollárt tenne ki évenként és ez szánátná az amerikai vallásos intézményeket. — A többi szónokok is panaszi emeltek a vallásos intézmények hanyatlása miatt és kifogásolták, hogy az összes rabbik és tanítók fizetését újabb ismét leszállították, azonban még ilyen redukált állapotban sem utalják ki rendszeresen a fizetéseket.

— A lengyelországi zsidó képviselők nem szavazták meg az állami költségvetést. Varsó. Mint ismeretes a jelenlegi lengyel kormány éles opposzióban van az anlizemita nemzeti szocialista párttal szemben. A lengyel nemzeti szocialisták vezeték ugyanis már évek óta az összes zsidóellenes kilengéseket és párlapjaikban félreérthetetlenül pogromra uszítják a lakosságot. Érthető volna tehát, ha az a kormány, amely ennyire ellene van a nemzeti szocialista pártnak, a zsidóság képviselői támogatná. Azonban a szép szavak mögött, sőt fettek húzódnak meg. A látszatra anlizemitaellenes kormány a valóságban olyan gazdasági-politikai folytat, a végső megsemmisülésbe kergeti a zsidó tömegeket. Többször irtunk már azon rettenetes nyomorúságról, amelyben a lengyel zsidóság jelenleg szenved, de a kormány semmit sem tesz a zsidó tömegek életszínvonalának megjavítása érdekében. Így aztán érthető, ha a zsidó képviselők a „jó és nemantiszemita” kormány ellen szavaztak. A zsidó parlamenti klub vezetője, Dr. Osias Thon a költségvetés leszavazása alkalmával a következőket jelentette ki: A zsidó parlamenti klub szónokai a költségvetés tárgyalása során kifejezést adtak a zsidó tömegek kivánságainak és panaszainak. Már évek óta kérjük a kormányt, hogy vegye tekintetben a zsidóság elszegényedésének szörnyű méreteit és segítsenek rajtunk. Ma azonban már ott tartunk, hogy elvesztett minden reményünk és csak a teljes kétségbeesés maradt meg számunkra. Mit tesz azonban a kormány? A segítség helyett még onnan is kiszorítja a zsidóságot, ahol eddig még szörványosan sikerült munkát kapniuk. Dr. Osias Thon ezután a zsidó diáksággal törtető, méltánytalanságokat fejlette ki. — A lengyel közlérságban alkotmányosan biztosított jogaink csak papíron vannak meg — fejezte be interpellációját a zsidó képviselő.

— Katasztrófális nyomor a varsói zsidó diákok között. Varsó. A lengyelországi zsidó egyetemi hallgatók, a lengyel sajtó jelentése szerint, súlyos nyomorban vannak. Azon diákok, akiknek sikerült bejutni a lengyel egyetemekre, nem tudják fizetni a tandijukat és így nem tehetik le a szükséges vizsgálatokat. A zsidó egyetemi hallgatók egyesülete interveniált a közoktatásügyi miniszteriumnál a hátralékos tandijak elengedését illetőleg, azonban mind-egyedig még nem érkezett erre vonatkozólag semmi értesítés. Több száz zsidó egyetemi hallgató a szószoros értelemben éheznek és naponként fordul elő, hogy az előadások alkalmával összeesnek. A zsidó diákok közül azonban jelenleg nincs abban a helyzetben, hogy támogatni tudná a nyomorgó zsidó diákokat.

— A jeruzsálemi magyar Kolel a rossz gazdasági helyzet dacára elhatározta egy hivatalos helyiség felépítését — takarékosági szempontból. Jelenleg a Kolel egy félreeső arab házban 100 font évi bért fizet, amely a célnak több oknál fogva nem felel meg. Most a kolel egy földszintes épületre emeletet húzat 470 font költséggel.

Fajborok יין כשר
Asztali borok
jutányos árban
kaphatók
Szacsvey-u. 2. sz. a.
(Str. Cuza Voda)
pincében.

Megnyílt! Erdély és Bánát legnagyobb posztógyári lerakat olcsó tavaszi szövet-vására

Férfiöltöny, felöltő, nadrág, nőikabát és costum, kék és fekete anyagok legdivatosabb, legjobb és legnagyobb választékban

Deutsch Posztóáruház,

Oradea, Strada Avram Iancu (Kossuth-utca) 1. Fekete Sas-palota. — Cimre figyelni !!

— Orvosi rendelőknek és ügyvédi irodának alkalmas és jelenleg is az előbbi célra használt külön bejárattal és előszobával ellátott 2 parkettes, komfortos és balkonnal rendelkező uccai szoba, a város központjában f. év május hó 1-re kiadó. Értekezhetni a kiadóhivatalban (Szinház-u. 4. l. em.).

— A geri rebbe háztartása. Ha hinni lehet varsói lapok híreinek, a geri rabbi családja és udvartartása, amelynek keretében vagy 100 emberről kell gondoskodnia, — szintén megérzi a pénzügyi krízist. A geri rebbe nem fogad el pidiont, nem is szorult rá, mivel több — eddig jól jövedelmező vállalata és háza van, amelyek jövedelmezősége azonban az utóbbi időben megcsappant. Varsói chászidok elhalálozták, hogy akciót indítsanak a helyzet feljavítására.

— Szomorú tánc, purim nélkül is. Egy szlovákiai lapban olvassuk a következő apróságot, amely rendkívül jellemző a ruszinszkói sokgyermekű, de rettenetesen szegény családokra. Egy gazdag ember elmegy testvérének háza mellé, ahonnan ének szava hallatszik. Bemegy a szobába, bár egyébiránt nem törődik testvérével, de most kíváncsi lett. A szobában ott látja az apát a gyermekeivel együtt körben táncolni. Kérdi a gazdag fivér: Miért táncolsz, hiszen nincs ma purim. A szegény erre azt feleli: „Nem azért, mert jó kedvem volna, hanem estére nincs mit ennünk és ezért jászadozom a gyermekekkel, hogy elfeledkezzenek a vacsoráról”. Erre a gazdag fivérnek kis lelkiismereti furdalása támadt, azt mondja: „Nézd: az egyik gyerek nálam is élkezhette”. Erre azt a feleletet kapta: „Ugyan kérlek, ahol 9 gyerek táncol, ott a 10-ik is velük táncolhat”.

— A jesivai ifjuság elhelyezkedése és a szlovenszkói orth. iroda. Pozsonyból jelentik: Az itteni orth. orsz. iroda vasárnapra szűkebb körű értekezletet hívott össze, melynek tárgya az orthodoxia egyik égető kérdése volt: *Mi történnék a jesivát járt ifjuság elhelyezkedésével?* A diskusszió mindvégig nívós s tartalmas volt. Az országos iroda, mielőtt a nyilvánosság elé lépne, az összes hozzáértők véleményét akarja meghallgatni, micébből rövidesen ankétot hív egybe.

Hirdessen
a „NÉPÜNK“-ben.

Influenzától
megóvja
a
fertőtlenítő
Szent László
toalettszappan

— Megalakult a temesvári Mizrahi helyi csoport. Örvendetes eseményről adhatunk hírt olvasóinknak. Temesváron, ennek a konzervatívnek éppen nem mondható 12 000 zsidó lelket számláló városban, egy pár lelkes hithű cionista megalakította a mizrahi helyi csoportot, melynek élére sikerült megnyerni Mannheim Lajos ismert közéleti férfit, ki minden zsidó ügyet a nála megszokott lelkesedéssel kerol fel. Dicséretet érdemel Epler Jakob, ki fáradhatatlanul dolgozott a Mizrahi megvalósításában. Egy öttagú vezetőség vette át az ügyek vezetését, melynek tagjai Mannheim Lajos, Epler Jakob, Grünberger Izidor, Stern József és dr. Rosenberg Emil. Ünneplés keretében között zajlottak le az újonnan megalakult temesvári Mizrahi szervezet első és második „Oneg Sabat” rendezvényei. Svat hó 22-én Parsot Jiuro rendezte a temesvári Mizrahi csoport első nagyszabású Oneg Sabatját a Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségében. Stern József régi mizrahi vezér a mizrahi ideologia jelentőségét héber nyelven méltatta. Talmudi citátumokkal felépített előadása után dr. Rosenberg Emil referált a mizrahi halucok alijázásáról. Utána Vermes Ernő, az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke emelkedett általános figyelem közt szóásra, meleg szavakkal üdvözölte az új csoportot, melynek hívalása lesz a temesvári cionizmusha új életet vinni. A nagyszámuan egybegyűlt közönség meleg ünneplésben részesítette az elnököt. A második Oneg Sabat, mely Svat 29-én Parsot Mispaitim lett megtartva, még imponásabb volt. Grünberger Izidor megnyitója után, Márton Izidor kereskedelmi iskolai igazgató a tudományon keresztül mutatott rá a zsidó vallási igazságokra. Magasnyóju beszéde után Márton Béla, a Kishitebank igazgatója szívből jövő, beszédével a hallgató ságra nagy hatást gyakorolt. Ezek után vita volt, melyhez hozzászóltak Hersch N., Polatsk Ch., Stern J., dr. Rosenberg E. Grünberger I. zárószavai után Sabosz Szüde volt, mely a késő estei órákban emelkedett hangulatban ért véget.

— Liberális tábornok. A szlovenszkói országos katonai parancsnoknak kinevezett Snejdarek tábornok Kassáról való távozása alkalmából meglátogatta a kassai orthodox hitközség elnökét is és bucsuott tőle. Ebből az alkalomból Guttman hitközségi elnök kifejezte előtte a zsidó lakosság köszönetét liberális viselkedéséért, amelyet mindenkor tanúsított a zsidóság iránt. A tábornok kijelentette, hogy jövőben is állampolgári jogok és kötelességek tekintetében nem fog soha elismerni faji és felekezeti különbségeket.

— Lélekmérgezés egy iskolában. Szenc szlovenszkói község zsidó lakosságát különös eset tárja izgalomban. Az ottani állami népiskola III. osztályának tanítónője elmondotta a kislánykának, hogy a zsidóknak szükségük van a páska készítéséhez keresztlény vérré. A zsidó szülők megbotránkozva szaladtak az igazgatóhoz, és akkor a felelősségre vont tanítónő azzal védekezett, hogy magyarazatát éppen azzal akarta kiegészíteni, hogy: — mindez csak mese, amikor a mondat befejezése előtt csengettek és így nem fejezhette be mondókáját. Természetesen a dolognak folytatása lesz.

Takarításra

festék, lack- és kefeáru
valamint a világhírű „Express”
poloskairtót és „Express”
Magasfényt, mely butorát
ujjá varázsolja; legolcsóbban csak
STERN.S. ENDRE
kefegyáros és festéknagy-
kereskedőnél szerezheti be
ORADEA
Strada Nicolae Iorga (Zöldfa-ucca) 10
Telefon 378 Telefon 378

PURIM

Írta: Gábel Sándor.

Adar hó beálltával örömteli várakozással tekint a zsidó lélek a jövő elé. Ezen vallási tradíciót az idők évezredei nemcsak naptári értelemben igazolták. Históriai tény, hogy az évezredek folyamán a zsidó népnek osztályrészeül jutott kevés öröm épen adar havában kezdett aktuális lenni. Adar a zsidó örömdő, a zsidó rigasság hava. Az egyetlen zsidó ünnep, melynek jelentősége soha el nem múló, a zsidóság örömmünnepe, a purim. Szűkre szabta kereleit a Gondviselés, mintegy jelezni akarta ezzel, hogy a zsidók örömeinek ünnepe bensőségteljes ugyan, de rövid, mint maga a zsidó öröm, amely sohasem lehet öröm nélkül.

A zsidó nép örökszép erkölcsi hivatása, hatalmas kulturmissziója a népek között komoly felkészültséget, nagymérvű önmegtogadást és tartózkodást feltételez. Az igazi zsidó ember egész strukturája olyan, hogy hosszabb magabafejlkező örömmámorra nem is lehet berendezkednie.

Az a nép, amely felmagasztosult erkölcsi példával jár elől a népek színes panorámájában, az a faj, amely mai napig való fennmaradását ezer és ezer máglyahalál és megszámlálhatatlan martíromság dacára eredetiségében, romlatlanságában biztosítani tudta, nem engedheti meg magának a gyakori örömmünnepek mámorába való gondtalan elmerülést. Nálunk minden „szimcho sel miczó” őszinte, komoly, bensőséges, de sohasem kicsapongó. Az érzelem mindkét véglete korlátozott, kulturált. Ez indokolt is, mert önkéntelenül merül fel a kérdés: van e nekünk, zsidóknak okunk az örömdők tartózkodás nélküli kifejezésére? Nem fátyolozza-e el ezen érzésünket, ünnepi hangulatunkat a multak szomorúságának egész légiója, a jelen sivársága és a kétségeinek előrelátható árnyéka? Lehet nekünk zavartalanul beteljesedett zsidó örömdők akkor, amikor saját testünkön érezzük szakadatlanul a jelen Hámánjainak, a Cuzáknak, Codreanuknak és hulligánjainak barbár tettlegességét? Milyen érzés fog el bennünket, amikor lengyelországi testvéreink leirhatatlan tömegnyomóról kapunk sziofacsarító értesüléseket? Milyen kedélyhangulat tör utat ünneplő lelkünkbe, amikor az európai zsidóság elitecsapatjának, a németországi hittestvérek életharcáról olvassuk a rettenetes tudósításokat? Egy zsidó tömeg, amely a világkultura legmagasabb fokán áll, amely fejedelmi gesztussal segítette évtizedeken át elnyomott keleti testvérei milliőit, ma a saját szükségleteiről is gondoskodni képtelen, szenved úgy a politikai, mint a gazdasági leigázó harcok frontján. Az örült hitlerizmus kegyetlen kézzel igyekszik lehetetlenné tenni mindent, amit zsidó lelkesedés, zsidó szorgalom és kitartás, zsidó humanizmus évszázadokon át termelt. Vagy tudunk-e könnyedén napirendre térni oroszországi zsidó testvéreink milliőinak szomorúságos sorsa fölött? Ott sajognak lelkünk mélyén az ő testükön és főleg lelkükön ütött sebek miriádjainak szüntelen fájdalmai. Bár bennünket a sok évezredes történelem és a hit soha ki nem alvó lángja optimistákká nevelt; mi tudjuk, hogy a mai Hámánok sorsa csak elődeik sorsával lehet hasonló, mégis bénítólag hat kedélyünkre a testvérek végtelen szenvedése, a zsidó szimche nem lehet teljes, mert minden zsidó lélekben ott szunnyad tudatalatt a szolidaritás tüze, a zsidó szív érző és érzékeny testvérei szenvedései iránt.

Elszomorító jelenség, hogy szűkebb hazánkban, Erdélyben egy fölülte kártékony irányzat üti fel a fejét és szaggatja a zsidó közösségek testét további egészségtelen részekre, veszélyeztetve az egész szervezet további fennmaradásának

életlehelességét. Ma, amidőn a zsidó közösségek fundamentális alapját képező hitközségek mesterséges feldarabolásán dolgoznak külső ellenségei a zsidóságnak, akadnak közöttünk is sokan, akik e hámani munkát elősegítik. Cselekedeteik rugója távol áll minden elvi alaptól. Az indokolatlan gyűlölet, a beteges ambíció, de legtöbb esetben az anyagi okok alantas indulata vezérli Korach e késői utódait. Egy-két lei gabelladifferenciáért forgatják fel a hitközségeket és döntik végveszedelembé apáink által súlyos áldozatok árán életrehívott évtizedes zsidó intézményeket. Talmud-Tórák, iskolák és jóléti intézmények és maga a zsidó közösség legpregnansabb intézménye; a hitközség esik áldozatul a konkolyhíntők hámani munkájának. Ma fokozottabb mértékben van szükség a szolidaritásra, mert minden széthúzás egy-egy oszlopát dönti ki az évszázados zsidó épületnek. Őseink a középkorban az aranytallérok százezreivel mentették meg vallásunkat a végveszedelemtől és mi jiléreken akadunk fel a hagyományos áldozatkészségben.

A hagyományos purimi hangulat közepette üzzük el e borus gondolatokat, legyünk bizakodók és bizzunk abban, hogy felülkerekedik egy jobb, egy neme-sebb és logikusabb belátás, amely száműzi a széthúzást és összefog a közös, nagy zsidó feladatok megvalósítására...

A bukaresti zsidó hitközség bevezeti a nők választói jogát

Bukarestből jelentik: A bukaresti zsidó hitközség előljárósága április 23-ára kiírta az új választásokat. Ezen a választáson szavazati joggal fognak birni mindazok, akik már egy éve Bukarestben tartózkodnak, sőt a hitközség kiterjeszti a szavazati jogot a nők számára is, ha betöltötték 21-ik életévüket. A bukaresti hitközség előljárósága, a bukaresti zsidó nők tömegakciójára határozta el magát, hogy megadja számukra is az aktív és passzív szavazati jogot, így tehát a jelenlegi választások során feltűnő meglepetések várhatók az előljáróság alakulását illetőleg. Az új alapszabályok értelmében a nők mindössze a kultuszügyekben nem birnak passzív választójoggal. Meg kell még jegyeznünk, hogy az új választási alapszabályokhoz dr. I. Niemirower főrabbi is hozzájárulását adta.

Mi nem hisszük, hogy a hitközségnek a nőkre is kiterjesztett aktív választójoga előnyösebben fogja befolyásolni a bukaresti hitközségnek súlyos gazdasági küzdelmeit és így a zsidó nőknak bevonását az aktív hitközségi életbe, eltekintve a vallásos megfontolásokat, egy elhibázott dolognak tartjuk.

— Terjesszék és szerezzék előfizetőket az erdélyi zsidóság egyetlen független és legolcsóbb lapjának, a »Népünk«-nek. A »Népünk«-nek egyetlen zsidó asztalról sem szabad hiányoznia.

E menorák
Z gyertyatartók,
Ü serlegék,
S evőeszközök,
T templomi kegy-
S zerek,

bármily művészi kivitelben legolcsóbb árban.

Gyártása és eladása:

„Tacamul“
ezüstáru gyárban
CLUJ, Str. Gen. Neculcea (Kornis-u.) 6

— A spanyol kormány a keleturópai szefárd zsidóságért. Bukarest. Néhány nappal ezelőtt érkezett Bukarestbe Marquis de Prat, spanyol konzul, aki a napokban felkereste a bukaresti szefárd hitközséget és a következőket mondta a hitközség vezetőségének: „Ez alkalommal nemcsak úgy jöttem Önökhöz, mint a szefárd zsidóság egyik személyes barátja, akiknek az érdekében már eddig sok mindent tettem, de hozom a spanyol külügyminiszter üdvözlését is és kidolgozott programot, amely igazolni fogja és tanuságot tesz a spanyol kormány jóakaratóról a szefárd zsidósággal szemben. A kormány ösztöndíjat tűz ki ez évben Romániában egy zsidó diák számára, hogy lehetővé tegye számára, hogy tanulmányait a spanyol egyetemeken folytathassa. Az elkövetkező évben azonban már három ilyen ösztöndíjat tűzünk ki; egyet spanyol szépművészei, egyet spanyol irodalmi, míg egy harmadikat spanyol történelmi témának feldolgozására, hogy így növeljük azon zsidó diákok számát, akik ösztöndíjjal folytathatják a spanyol egyetemeken tanulmányaikat.”

— Meghalt dr. Dávid Alkalay a jugoszláv cionisták vezére. Belgrádból jelentik: Az elmúlt héten hunyt el 71 éves korában dr. Dávid Alkalay a jugoszláv cionista szervezetek országos szövetségének elnöke. Az elhunyt egyik legkiválóbb vezetőegyénsége volt az ország zsidó közéletének és halálával súlyos veszteség érte a jugoszláv zsidóságot. Dr. Dávid Alkalay 1862-ben született Belgrádban. Jogi tanulmányait a bécsi egyetemeken végezte, majd 1885-ben a balkán szabadsáharok idején, önként jelentkezett katonai szolgálatra. Ő volt az első zsidó ügyvéd Szerbiában, aki jogi doktorátussal rendelkezett. 17 évig vezetőegyéni tagja volt a belgrádi hitközségnek. Már egyetemi évei alatt csatlakozott a zsidó nemzeti mozgalomhoz és személyes jóbarátja volt Herzl Tivadarnak, aki művében, az „Allneuland“-ban is megörökítette személyét. Dr. Alkalay volt a megalapítója és hosszú évek során az elnöke a belgrádi cionista szövetségnek. Több ízben járt Palesztinában és 1930-ban részt vett a jugoszláv zsidóság képviseletében a Keren Kajemeth földjén létesített Péter- király erdőültetési munkálatainál. Dr. Alkalayt már Péter király is több ízben részesítette kitüntetésben és Sándor király is eljutatta hozzá magas kitüntetései. Halálát országszerte osztatlan részvét kísérte.

— Megvonják-e a palesztinai zsidó nőktől a választói jogot? London. Az angol alsóházban Miss Ratbohne kérdést intézett a gyarmatügyi miniszterhez a palesztinai női választójog ügyében. „Igaz-e az — kérdezte a képviselő —, hogy a palesztinai zsidó nőknek aktív és passzív választójoguk van és a kormányzó tehatalmat kapott ahhoz, hogy saját belátása szerint kiszélesítse a zsidó nők választójogát? Vajjon mi a szándéka a kormánynak az arab nőket illetőleg? Nem akarja azokat is a zsidó nők nivójára emelni és számukra is megadni a választójogot? Sir Philip Cunliffe-Lister, gyarmatügyi miniszter kijelentette, hogy a zsidó nőknak nincsen egész Palesztina területén választójoguk, csak az oly tiszta zsidó centrumokban, mint például Tel-Aviv. Nem lehet tehát célszerű, hogy azokon a helyeken, ahol már egyszer megadták a zsidó nőknek a szavazati jogot, most visszavonják ezt a törvényrendeletet. A kormányzót a legjobb intenciók vezérlik e tekintetben és ennek szellemében is jár el. Ami pedig az arab nők választójogát illeti, a kormánynak nem lett volna kifogása az ellen, ha az arab nők is megkapnák abban az arányban az aktív és passzív választójogot, amint az a zsidó nőknél történt, azonban a mohamedánok leszavazták a női választójogot. Természetesen ennek nem viselhetik a zsidó nők is a következményeit.

A revizionisták

a cionista polgári pártok közös frontjának megteremtésére törekszenek

Meir Grosszmann, a Cionista-Revizionista Unió kiváló vezére a következő intervjut adta a világsajtónak:

„Mi cionista revizionisták a nemzetközi társadalommal meg akarjuk ismeretni azt, hogy a zsidókérdés megoldása csak egyetlen egy uton érhető el és ez a Jordán mindkét partján elterülő Zsidó állam létesítésében nyilvánul meg. Mint fenti gondolat, mondani egyetlen kitaró zászlóvivő, nem rejtünk vissza semmiféle akadályoktól, hogy a zsidó nép eme nagy ideálját megvalósítsuk. Azon vagyunk, hogy az utóbbi időkben mindinkább lábrakapott és a zsidóságra káros binacionális állam fogalmát a zsidó nép előtt helytelenítsük. A zsidó állam létesítése a zsidó nép részére létkérdés, a világvilág részére pedig nemzetközi kötelezettség.

A Cionista-Revizionista Unió továbbra is a legdemokratikusabb utakon fog haladni, mindennemű szélsőségtől távol tartva magát. Az Unió a jövőre nézve praktikus, konstruktív munkát tűzött ki főbbek között céljává, hogy a zsidó tömegek Palesztinába való kivándorlását előmozdítsa. Gazdasági intézmények, takarékpénztárak, kereskedelmi kamorák, információ, mint idegenforgalmi irodák létesítése. Ezen intézmények egy a kivándorlók, mint a turisták igényeit a legmesszebbmenően kielégítik.

A palesztinai munkásszervezet, a Hisztadruth elutasította azon javaslatunkat, mely a zsidó munkásszervezetek újjáépítését jelentette volna. Mi tiltakozunk az ellen, hogy munkásaink ezrei — revizionisták, mizrachisták és politikával nem foglalkozó munkások — továbbra is egy monopolizált, osztályharcolt zsidó szervezet hatáskörébe tartozzanak. Ezért határozta el az Unió, hogy egy párton kívüli, de minden zsidó nemzeti érdeket kielégítő szakszervezetet alakít. Ez az egyetlen megoldása a jövőre nézve mindenféle osztályharcnak és káros sztrájkoknak.

Az eddigi Cionista Executive szerencsétlen politikájával nem igyekezett arra, hogy az ifjúságot úgy szellemileg, mint testileg kiképezze a cionista célra. A zsidó ifjúságnak szabad ut lett engedve és így természetes az a mai szomorú kép, mely az ifjúság nagy részének baloldali, szinte internacionális asszimilációjában tárul elénk. A mizrachista frakció minden igyekezete meghiusult, amennyiben a Cionista Executive a zsidóság vallásos tradíciójához hű rétegeit kielégítette volna. A Cionista-Revizionista Unió az ország felépítésére nézve egyik legfontosabb tényezőnek tartja a zsidó vallásos tömegekkel való együttműködést, a zsidó tradíciót, mely mint az eddigi zsidóságot konzerváló erő, a zsidó önfeláldozó erőt jeleníti. Ezen ezért minden olyan zsidónak nyújtjuk békejobbjunkat, kinek ideálja Palesztinában a zsidó állam.”

Meir Grosszmann végül azon reménységének adott kifejezést, hogy rövidesen sikerülni fog megalkotni a cionista polgári pártok Herzl ideáljában összpontosuló közös frontját, mely már egyszer végre megsemmisítse a baloldal mindinkább kultivált és a cionista politikára káros osztályharcát.

— Cári zsidó-törvények Lengyelországban.

Varsó. A lengyel köztársaság legfelsőbb bírósága elvi jelentőségű döntést hozott egy perben, amely az egész lengyel zsidóságra rendkívül jelentőséggel bír. Egy zsidó gazda, névszerint Wolf Becker a nowogrodzki kerületben 10 hektár földet vett haszonbérbe Gróf Ajrudg lengyel arisztokrától. A bérleti szerződést azonban még nagyapja kötötte meg 1878-ban. Azóta itt él Becker családja már a harmadik generáción keresztül. A gróf azonban pár évvel ezelőtt eladta a földet és az új tulajdonos el akarta távolítani a zsidót a bérlet földről. Folyamodásában az 1882-ös cári törvényre hivatkozott, amelynek értelmében a zsidók nem vehettek haszonbérbe földet. Elsőfokon meg is nyerte a pert Riczewisz, az új földesur, azonban Becker fellebbezett és így került az ügy a köztársasági felsőbb bírósághoz, amely megsemmisítette az első ítéletet és kimondta, hogy a cári törvények a lengyel köztársaság kikiáltása óta hatályukat veszítették. Az új törvény értelmében az ily hosszú idő óta bérlet földet a bérlet tulajdonát képezik, ami természetesen a zsidókra is vonatkozik, minthogy az alkotmány minden polgárnak egyenjogúságot biztosít a törvény előtt.

— Egy bulgár miniszter Palesztina gazdasági helyzetéről.

Szófia. Grigor Wassilef, volt bulgár földművelésügyi miniszter, az elmúlt napokban előadást tartott a szófiai zsidó Beth Am helyiségében, amelyet zsűfőliség töltött meg az érdeklődő közönség. Grigor Wassilef, Palesztina mezőgazdasági fejlődésének utjáról tartott előadást, amelynek igen nagy jövőt jósol. Ajánlja a palesztinai zsidó mezőgazdák figyelmébe a bulgáriai mezőgazdasági módszereket, amelyek a palesztinai körülmények között is igen helytállóak lennének. Évezredekkel ezelőtt, midőn a zsidók saját országukban gazdálkodtak, főként földműveléssel foglalkoztak — mondotta Grigor Wassilef, Ujra ehhez a foglalkozáshoz kell visszalépjünk a zsidóság, ha egészséges népi életet akar élni. Palesztina különösen alkalmas ennek keresztülvitelére. Ujra kihangsúlyozza, hogy Bulgária kész a mezőgazdasági tapasztalatait Palesztina rendelkezésére bocsájtani. Szükségesnek tartja, hogy a Bulgáriában kiképzett chalucoq előmozdítsák a két ország között a jóbarátságot.

Harmónikus együttműködés az aradi zsidó közéletben

Arad. Talán Erdély egyetlen városában sem látunk oly páratlanul harmonikus egyetemben működő zsidó közéletet, mint Aradon. Kétségtelen, hogy ennek eredménye főként az aradi zsidó közélet élén álló vezetők ama békefőrekvése által volt csak elérhető, hogy vallási politikai és világfelfogásbeli árnyalatok kiküszöbölésével, a zsidó közintézmények irányításában egyes-egyedül a zsidó szívet és áldozatkészséget akarták és tudták bevinni.

A békés együttműködésnek az Aradon létesített számos zsidó szociális és jóléti intézmény nagyszerű prosperálása lett a jutalma. Ezen intézmények egyike az aradi Zsidó Jótékony Nőegylet, az elmúlt héten tartotta meg évzáró közgyűlését a hitközség nagy tanácsstermében, amely alkalommal azonban nemcsak az egyesülethez tartozó hölgyek és notabilitások, de más érdeklődőkkel is megtelt a hitközség nagyterme. A közgyűlést Grosz Józsefné nyitotta meg, aki meleg szavakkal üdvözölte a megjelenteket, majd pedig Weitzen titkár számolt be az egyesület múltévi eredményes működéséről. A titkári jelentésből kilüktet az, hogy az egyesület nagy munkát végzett az elmúlt év folyamán és nemcsak sok fiat, élelmiszert és ruhaneműt osztott ki a rászorultak között, de nagy anyagi áldozatok árán életre hívta az egyesület a zsidó elemi iskolában működő népkonyhát is, amelyben jelenleg is 250 szegénysorsu gyermek és felnőtt részvétel teljes ellátásban. Külön megemlékszik a jelentésben, a báró Neumann családról, amely a legjelentősebb adományokat juttatja állandóan a zsidó népkonyha részére. A népkonyha prosperitásának biztosítására az ideai nőegyleti estély teljes jövedelmét szintén rendelkezésére bocsájtotta. A vezetőség az estély sikere érdekében kifejezett munkálkodásáért köszönetet mondott Halbern Miksának, Salgó Lili, Friedmann Gyuláné, Sándor Béláné, Vértes Henrickné, Deutsch Arthurhurné, Bickel Józsefné, Bornstein Sándorné, Schwartz Hermanné, Dán Oszkárné és Kauders Mórné urasszonyoknak. Páratlanul áll a maga nemében az is, hogy míg az anyagi erők túlnyomó részét a zsidó népkonyha fenntartására, a neolog hitközség tagjai adják, ugyanakkor a rituális felügyeletet a népkonyha felett az orthodox hitközség rabbinátusa gyakorolja és az orth. nőegylet szintén hathatósan veszi ki részét, Rotschild Nándorné elnöknő és Hirschler Simonné alelnöknő vezetése mellett. A nőegylet közgyűlését Deutsch Arthurhurné arra kérte, hogy a vezetőségnek megadandó felmentvénye mellett továbbra is özv. Grosz Józsefnét tiszteljék meg az elnöki tisztéssel, amint ez azonban egészségi állapotára való tekintettel csak ideiglenesen volt hajlandó elvállalni. Dr Somló Árminné javaslatára a közgyűlés egy bizottság összeállítását fogadta el, amely a közeljövőben megtartandó választást hivatott előkészíteni. A bizottság tagjai a következők: Deutsch Arthurhurné, Friedmann Gyuláné, Schreyer Viktorné, Jelinek Józsefné, Bornstein Sándorné, Antal Zsigmondné, Schwartz Hermanné és dr Keppich Jakabné.

Az aradi harmonikus zsidó együttműködések másik szép példáját látjuk az aradi orth. zsidó hitközség elnökének Scharfstein Jakab háziünnepélyén, akinek Ernő nevű fia az elmúlt héten lett 13 éves és atyja erre az aradi zsidóság reprezentánsait látta világfelfogásra való különbség nélkül, vendégül asztalánál. A vendég-asztal gyönyörű szervirozása mellett nagy fellünnést keltett, hogy minden egyes megjelölt hely mellett annak elfoglalója egy kicsiny kis pozsonyi sapkával lett gyengéden figyelmeztelve az orth. zsidó ház vallási szabványaira. A jelen voltak nevéért azt tartjuk kötelességünknek közölni, hogy tanulságul szolgáljon más nagyobb zsidó centrumok közéletének is, hogy miként lehet a különböző világfelfogásu vezető embereket és a különböző ritusbeli

egyházfőket egy közös fehérasztalnál nemes zsidó célokra is összefogni. A bár-micwah ünnepélyen a házigazdán és az ünnepelt gyermek budapesti nagytatyján, Wertheimer Samun és a szűkebb családi körön kívül, a következő vendégek vettek részt: Schreiber Joachim orth. és dr. Vágvölgyi Lajos neolog főrabbi, dr. Schüick Henrik neolog hitk. elnök, dr. Keppich Jakab Chevre Kadisa elnöke, dr. Kupfer Miksa, dr. Brückner Sándor, Szenes Henrik, dr. Dohány Sándor, dr. Singer Jenő, dr. Herzog Sándor, Bornstein Sándor, Téti József gimn. tanár, dr. Fuchs Albert, dr. Gara Ármin, dr. Salzberger Sámuel, Schwartz Mihály, dr. Téti Pál, Viesel Jenő, Lipkovits Gyula, Rosenfeld Géza, Holzer Jakab, Hacker Miksa, Feiner Farkas fatereskedő, Steiner Jakab igazgató, Gabos Sándor és Hirschner Simon hitk. alelnök.]

Háziünnepségen nagyszerű, a különböző világfelfogásuaknak egymáshoz való közeledését célzó, gyönyörűen fölépített beszédek hangzottak el úgy a főbbik, mint a világiak részéről és mindenki attól a vágytól eltelve távozott, hogy ha azt akarjuk hogy zsidó közéletünk, a zsidó egység és az igazi zsidó szolidaritás testvériszeretelen épüljön fel, úgy nagyon sok ilyen együttes összefogásra van szükségünk.

— Csermák chikágói polgármester leányának távirata a vizsnitzi főrabbihoz. A heti posta dringend táviratot kézbesített a Nagyváradon lakó vizsnitzi rabbihoz Chikágóból. Mint ismeretes a chikágói polgármester Csermák, két héttel ezelőtt súlyosan megsebesült a Roosevelt köztársasági elnök ellen elkövetett merénylet alkalmával Csermák polgármester azóta élet-halál között lebeg és leánya a súlyosan megsebesült atyjának gyógyulása érdekében sürgős táviratot menesztett a nagyvárad vizsnitzi főrabbihoz is, hogy gyógyulásáért a főrabbi imádkozzon. A vizsnitzi főrabbi távirati választ küldött a nagybeteg chikágói polgármesterhez, aki egyébként zsidóság iránti szeretetéről általánosan közismert és mint ilyen, sok szíveségeket tett az amerikai zsidóság számára. Legutóbb európai látogatása alkalmával, mint cseh származásu polgár meglátogatta a régi prágai ghetót. Itt említjük meg, hogy Csermák polgármester leánya a lubavitschi főrabbihoz is hasonló szövegű táviratot küldött édesatyja felépülése érdekében — Lapzártakor kapjuk az értesítést, hogy Csermák polgármester időközben súlyos sérülései következtében elhunyt.

— A Brit Hanoar Hamizrachi Erdélyrészi Központja szíves tudomására hozza a n. é. közönségnek, hogy a III-ik állami osztálysorsjáték sorsjegyarúsításának képviselőjét átvette. Ezulon felhívjuk az összes cionistákat, mizrachistákat és mozgalmunkkal szimpatizálókat, hogy sorsjegyszükségleteiket nálunk szerezzék be, miáltal a nemzeti alapon álló vallásos ifjúság munkáját, valamint a nemzeti alapokat közvetlenül is támogatni fogják. A Brit Hanoar Hamizrachi Erdélyrészi Központja.

— Munkáshiány Palesztinában. Jeruzsálem. A Hisztadruth, palesztinai munkásszakszervezet jelentése szerint ezidőszereint az egész országban likvidálódott a munkanélküliség, sőt egyes vidékeken munkáshiány is mutatkozik. A Hisztadruth ezért körlevéllel fordult a külföldi zsidó Palesztina hivatalokhoz, hogy azon munkásokat, akik certifikáttal rendelkeznek, azonnal indítsák utnak Palesztinába. A munkáskereslet már hónapok óta felfelémenő irányzatot mutat. — Itt említjük meg, hogy az elmúlt évben 4 millió font zsidó tőkét investáltak Palesztinában — A kormány egyébként most nehézségeket gördített az úgynevezett „tökés” bevándorlások elé, amely eddig teljesen szabad volt. Dr Chaim Arlosoroff, a palesztinai Jewish Agency vezetője interveniált a kormányzónál a tökés bevándorlások elé gördített akadályok visszavonása érdekében.

— Kolozsvári előfizetőink figyelmébe! Kolozsvári előfizetőinket ez uton értesítjük, hogy a mai naptól kezdve clujji előfizetőink részére külön fiókkiadóhivatalt létesítettünk, amelynek vezetésével Weinstock Lipót urat (Cluj, P. Mihai Viteazul 25.) bíztuk meg. Kérjük öt adminisztrációs és inkasszálsági munkálataiban támogatni.

Lapunk legközelebbi száma március 24-én jelenik meg.

Munkában vannak Hitler rendőrlegényei

Berlin. A németországi nemzeti szociálista terror, antimarxista támadásaival párhuzamosan haladnak az antiszemita kilengések és üldözések. Néhány nappal ezelőtt Göring rendőrsége kommunistagyanú címén házkutatást tartott a liberális zsidók „Central Verein”-jének helyiségében. A házkutatás világszerte élénk feltűnést keltett, de ennél is nagyobb megdöbbenést váltott ki a németországi cionista diákszervezetek szövetségének központi helyiségében tartott rendőri vizsgálat.

A büntügyi osztály mintegy husz tiszviselője házkutatást tartott a zsidó nemzeti alapon álló diákság helyiségében. A diákszövetség tagjai közül a késő esti órákban senki sem tartózkodott már a helyiségben. A rendőrtiszviselők félegykor hagyták el a helyiséget, miután hibávalónak bizonyult minden kulálásuk.

Beuthenben egy Joseph Steiner nevű zsidó régiségkereskedőt lakásának ajtaja előtt halva találták súlyos fejlődéssel. A tettesek kilétét még nem sikerült megállapítani.

A múlt hét egyik napján este tíz órakor váratlanul megjelent a rendőrség a Berlinben élő keleti zsidók „tea szobájában” és az összes jelenlévőket, mintegy husz egyént őrizetbe vett. A legközelebbi rendőrpóstra vitték őket, ahol megállapították személyazonosságukat, majd szabadlábra helyezték az egész társaságot.

Revolveres antiszemita botrány Temesváron

Bacea nyugalmazott őrnagy rálőtt Beamter Dezső zsidó magántisztviselőre.

Temesvár. Kinos botrány játszódott le vasárnap hajnalban a temesvári Lloyd kávéházban. Beamter Dezső zsidó magántisztviselő mulatóit ott egy kisebb társasággal és minthogy előzőleg már egy báli mulatságon is részt vett, erősen illuminált állapotban volt. Ugyancsak a kávéházban tartózkodott Bacea nyugalmazott tüzérőrnagy és felesége, valamint Sárkány Gábor lapszerkesztő és felesége, akik egy asztal mellett ültek. Beamter egyszerre csak odament Sárkány Gáborhoz és hátulról a fejébe nyomta a kalapját. A lapszerkesztő természetesen erélyesen tiltakozott az inzultus ellen és amidőn Beamter visszatért a társasága asztalához ott is megdorgálták meggondolatlan tettéért. Beamter ekkor visszament Sárkány asztalához és bocsánatot kért. Bacea őrnagy azonban zsidózás közben (Sau Jud kifejezést használta) durván alutasította az illuminált állapotban lévő tisztviselőt, majd amikor ez újra visszatért az asztalukhoz bocsánatot kérni, lelővéssel fenyegette meg. Beamter természetesen a részeg emberek csökönységével ismét étment Bacea és Sárkány asztalához, mire kilört a véres botrány. *Bacea magából kikelve elő rántotta revolverét és rálőtt a szerencsétlen fiatalemberre. A golyó a fiatalember jobb vállába hatolt, de nehezebb részeket nem érintett. Állapota nem veszélyes. A rendőrség a tanu vallomások alapján az őrnagyot letartóztatásba helyezte. Temesvár lakossága élénk izgalommal tárgyalja az eseményeket.*

היום קמה ומצות שמורים תחת השגחת ההגנה
שליט"א מפה ווכל להשיג אצלו ישראל בערנאמה

Bernát Izrael Marglita,
jud. Bihor.

MOZI

Városi Színház Mozgó

Délután 5, 7 órakor GYILKOSSÁG A STU-
DIÓBAN Cerda Maurus büntügyi filmje.

Teatrul HEYMAN szinkör

ASSZONYOK! HUSZÁROK!... Szenzációs
vidám katonai történet. Főszereplők: Gretl Thelmer,
Paul Heydemann, Ida Wäst, Albert Pawlig.

Széljegyzetek egy el nem mondott beszédhez

A nagyváradi *conservatív zsidóság* (?) vasárnap délutánra egy meetinget hívott össze a Schas-Chewrebe, hogy a leírhatatlan nyomorban élő máramarosi zsidók kétségbeesett, tovább már tarthatatlan helyzetén segítsen a nagy zsidó közösség. Ezen a meetingen Isacsohn pojánai és Hágér visóí rabbik abban az irányban szólaltak fel, hogy országos gyűjtés indítassék legalább 150 máramarosi zsidó családnak Palesztinába való kolonizálási költségei egy kis részének felhozása céljából, mert az illetékes palesztinai fórumok a kolonizációs költségek nagyobb részét vállalták.

A meetingen miután palesztinai munkáról volt szó, nagy számban megjelentek a váradi cionisták, mizrachisták és a cionista ifjúság összes frakciói, mert érezték, hogy hivatalosan is részt kell venni minden olyan munkánál, amelynek célja Erec Jisrael újra építésének előmozdítása, Dr. Bárdos Imre a Jewish Agency égisze alatt működő neutrális Keren Hajeszod kuratoriumának elnöke, a meetinget üdvözölni akarta. Dr. Bárdos Imre a meetinget vezető Kohn Dávid elnöknel bejelentette a gyűlés megkezdése előtt, hogy üdvözölni óhajta a Keren Hajeszod kuratorium részéről és ezért kér szót, Kohn Dávid elnök azonban meglehetősen ideges hangon kijelentette, hogy nem ad szót és nem enged beszélni, mert nem akar „politikát” belekeverni. Dr. Bárdos Imre kijelentette, hogy csak üdvözlésről van, a Keren Hajeszod felül áll minden politikán és politikai frakción és így érthető, hogy amikor egy egyesület a Keren Kajemet Lejisrael földjén a Keren Hajeszod segítségével kolonizálni óhajt, akkor a Keren Hajeszod itteni reprezentánsának joga van az ilyen üdvös megmozdulását a zsidóságnak — bármely oldalról jöjjön is az — szívből üdvözölni és segítségét a siker érdekében felajánlani.

Kohn Dávid ennek dacára megmaradt álláspontja mellett és így ezen beszéd nem hangzott el. Ezen el nem hangzott beszédhez kívánunk egyetmást hozzá fűzni.

Az orthodoxia azon része, amely a vasárnapi meetinget összehívta és ott összegyűlt, mindig negálta a cionista mozgalmat. Aki abban részt vett, azt chereim alá helyezte. Sohasem támogatta annak pénzügyi akcióit, sőt az abban való részvételt eltiltotta és kárhózatossá tartotta. Vajjon, ha Weitzman, Szokolov, Uschiskin, Motzkin és a cionista viág összes nagyjai nem ismertették volna el a békeszerződés megkötése alkalmával, a zsidóknak Palesztinához való jogukat, ezen egyesület vezetői hová telepítették volna a nyomorban selylő 150 máramarosi családot? (Tudvalevő, hogy a háboru előtt Palesztinába való zsidó bevándorlás, valamint ingatlan szerzés tiltva volt.)

Felhangzott a meetingen egy felszólalás, hogy orth. cionizmus nem létezik és itt nincsen szó orth. cionizmusról. Hát vajjon a mizrachi nem orth. egyesület? Mayer Berlin, Fischmann rabbik vajjon nem orthodoxok? Vajjon Marosvásárhelyen, Clujon, Bánfyhunyadon, Borsán nem orth. chalucz telepek vannak, mely mizrachi chalucz telepeknek jelszava „harcolni kell, hogy a tóra és tradíció tisztelgetben tartásával és nem karddal, nem fegyverrel szerezzük vissza a zsidó országot és tegyük zsidóvá a szent földet.”

Az elhangzott beszédek mindenik úgy szólván a zedoko különböző fokozatairól beszélt. Aki a zedokot adja, amíg az ember jó egészségben és jó helyzetben van, akkor arany és ez az igazi zedoko, aki akkor ad, amikor már valami veszély fenyegeti, az már csak ezüst és nincs olyan sulya és hatása a mennyekben és ha valaki csak halála után adományoz összegeket jótékony célra, az csak a rézzel egyenrangú. Kérjük mi, hogy a zedoko, amelyet

most az aguda vezetői indítottak be a fenyegető veszély hatása alatt, az zohov?

Vajjon ha 1920 óta, amióta a Keren Hajeszod létezik, a nagy [orth. tömegek, félrevezelve vezetőik által, egyházi átokkal való fenyegetéssel, vissza nem tartattak volna Erec Jisrael felépítéséhez való hozzájárulástól, akkor a világ zsidóságnak nem 1 $\frac{1}{2}$ %-a adakozott volna csak és nemcsak 5 milliárd font jött volna össze, amiből építették ezek az átkozott cionisták azt, ami most van Erecben, hanem a zsidóságnak legalább 10—15%-a járult volna hozzá az újraépítéshez és akkor bizonyára ma nem 150 máramarosi család, hanem 1500 család kolonizációja sem képezne problémát?!

Ha kolonizálni akarnak a Keren Kajemeth Lejisrael földjén a Keren Hajeszod segítségével, vajon szerénytelenség akkor, ha annak reprezentánsa üdvözölni akarja azt a mozgalmat? dr. — s. e. —

— Az Erdélyi Zsidó Árvagon-
dozó Tanoncothon vezetősége a közeledő purimünnp alkalmából kéri a zsidó közönséget, miként az elmúlt években, ezidén is szeressenek örömet intézetükben nevelkedő árváknak a szokásos schlachmonesz küldéssel. Lehetőleg praktikus ajándékot kérünk, de elsősorban ruházati cikkeket, miután ebben szenvednek nagy hiányt az árvák. Az árváknak szánt ajándék tárgyakat, vagy a schlachmonesz megváltásért felajánlott összegeket kérjük intézményünk gondnokának (Teleki-u. 27), vagy 670. sz. telefonhoz bejelenteni, hogy nyugtával érte küldhesstünk.

— A cluji Zeire Aguda chalucetelepe. Örömmel regisztrálunk minden olyan megnyilvánulást, mely a vallásos zsidóság orthodox rétegeiben jelenik meg a Palesztina felépítését illetően. Beszámoltunk többek között a mizrachi által létesített több chalucetelep működéséről. Most a chaluceteleknek a sora eggyel több lett. A cluji Zeire Aguda, kik jesiva böcherekből rekrutálódnak, Kolozsváron a Tordai-uton egy chalucetelepet létesítettek, hogy ott földmunkában kiképezhessék magukat és kimehessenek Palesztinába produktív munkát végezni. A Zeire Aguda chalucetelepe már meg is kezdte a munkáját.

— Saul Brach kassai főrabbi Nagykarolyba érkezik. Nagykarolyi tudósítónk közli, hogy Saul Brach kassai főrabbi e hó 18-ra Nagykarolyba érkezik. Ismeretes, hogy a kassai főrabbi 9 évvel ezelőtt ment el Nagykarolyból, hogy az ottani rabbi székét felcserélje a kassaival. Most, volt hitközsége és tanítványai többszöri kérésére és Teitelbaum Joel nagykarolyi főrabbi meghívására rövid időre meglátogatja volt hitközségét és tanítványait.

— Orthodox zsidó házaspár keres bármilyen megélhetését biztosító elhelyezkedést. Az asszony perfektül ért a házi teendők elvégzéséhez és mint házvezető is ajánlkozik szigorúan kóser házba. Tökéletesen jártas a szakácsnői teendőknél. A férfi tanult pék-üzletben, fa vagy deszkarakarban, vagy akárhol is mint szorgalmas és megbízható munkás vállalna munkát. Akik reflektálnak egy kimondott jámbor, vallásos házaspár elhelyezkedésének a biztosítására irjanak a következő címre: Leichter Lázár Petroseni, str. Sft. Palioni 40.

— A belényesi jesiva ünnepe. Zásin Uder előestélyén szép ünnepeket rendezett a belényesi jesiva, a Nedárim traktátus befejezésére tartott szijum alkalmából. Pollák Antal főrabbi magas nivóju halachikus fejtegetései után egy 70 teritékes bankett következett, melyen nemcsak a jesiva növendékei, de Belényes zsidó közéletének minden számottevő tagja megjelent. A vacsora után Izrael Ábrahám (Szatmár) a jesiva első növendéke nagy tudásról tanuskodó halachikus és agadikus beszédet tartott, melynek végén megköszönte a jesiva nevében a hitközség és vezetősége részéről a jesiva iránt tanusított áldozatkészséget. Jerochem Schnitzer (Oradea) gyönyörű zsidó melodiát és Davidovits Ábrahám táncai után fejeződött be a belényesi jesiva szép ünnepe. Az estély és a rendezés jólsikerültsége Vogel Antal, Izrael Jenő titkár valamint Lebovits Márton hitközségi pénztáros érdeme.

RÖVID HIREK

HAIFA. Október 15 és november 15-ike között adják át a forgalom számára a haifai kikötőt.

JERUZSÁLEM. A Metalon-Levin narancsültetvényen az elmúlt héten súlyos összecsapás történt a zsidó munkások és az arabok között, akik botokkal és dorongokkal felfegyverkezve támadták meg a zsidó dolgozókat. — Egy arab lap cikket közölt arról, hogy Transjordániában a földvásárlások miatt olyan óriási az izgalom és az elkeseredés, hogy a kormány kénytelen volt tiltórendszabályokat életbe léptetni. A hír teljesen alaptalan forrásból lett merítve és a hatóságok eljárást indítottak a tudósító ellen, aki légből kapott híreivel nyugtalanságot kelt a lakosság között.

KASSA. Az elmúlt napokban tartotta a kassai izr. hitközség dr. Ignátz Herz elnökelete alatt évi közgyűlését a hitközség évi költségvetését 1.092.000 koronáról — 859 ezer koronára szállította le.

BÉCS. Egy bécsi újság keresztény szerkesztőjét 8 hónapi fegyházra ítélték, mivel a zsidó vallást gyalázta. — A bécsi bíróság egy hillerista újságot 300 schillingre büntetett meg, mivel a talmudot és a Su'chan Aruchot azzal vádolta, hogy a zsidóknak engedélyük van rituális célokra keresztény vért használni.

BERLIN. A németországi hitközségek szervezte egy konferencia keretében foglalkozott a németországi zsidóság helyzetével, elhatározta, hogy minden erejével küzdeni fog a zsidóság jogaiért. — A centrupárt vezére Wilhelm Marx, volt német kancellár felvette a tárgyalásokat a zsidó választási blokkal és a centrum nevében a következőket jelentette ki: „Legyen fáradságtalan bátorágunk továbbra is megtartani a zsidó egyenjogúsítást Németországban minden zsidó polgár részére. A centrupárt továbbra is kitart a zsidóság mellett és küzdeni fog a német zsidóságnak polgári és vallási jogaiért.” — A berlini zsidó hitközség a neukircheneri katedrális alkalmából 1000 márkát utalt át segélyezési célokra. — Dr. Arno Hermann német orvos, akinek egy páciense egy zsidó orvosspeciálistát akart felkeresni, kijelentette, hogy ő, mint jó német orvos nem ajánlhat neki csak német orvost. Az ügy a becslétsbíróság elé került, amely határozatilag jelentette ki, hogy minden orvost, aki állampolgársággal rendelkezik, megillet a német jelző, telegekre való tekintet nélkül.

MUNKÁCS. Vasárnap délután egy 36 éves zsidó nő, Friedmann Sámuelné Jaszinába öngyilkos lett. Az alagutban a gyorsvonat alá vetette magát. Öngyilkosságának oka családjának nagy nyomora. Az öngyilkos nőnek 5 felnőtt gyermeke maradt.

VARSÓ. A Makkabinak 5 tagja Lengyelországból autón kiutazott Palesztinába. Bécsben azonban megtámadták a náci, amidőn rajtuk a Mogen-Doved jelvényt látták, de a Makkabis'ák néhány leadott pofonnal támadóikat szaladásra kényszerítették és tovább folytatták utjukat Palesztinába. — Az Aguda Lengyelországban 3 chalucatelepet szándékszik felállítani a vallásos zsidóság hátszárja részére. Egyidejűleg mezőgazdasági iskolát létesít, amelynek célja a chalucoknak Palesztinára való előkészítése. — Apt. községben leleplezték egy nemzetiszocialista terrorszervezetet, amely még az elmúlt év novemberében pogromot készített elő a zsidók ellen. Ez a tervük azonban annak idején azért nem valósult meg, mert az egyik párttag az utolsó percben megakadályozta a gyilkos terv keresztülvételét.

OTTAVA. Kanadában a kormány rendeletet bocsájtozott ki, hogy bárki perelhet egy újságot, egy nép, egy nemzet megsértéséért, még az esetben is, ha személyes támadás nincs is a cikkben. Ezáltal akármelyik zsidó beperelheti az antiszemita irányzatú lapokat még az esetben is, ha nem egyéni, hanem kollektív zsidó támadás foglaltatnék a közleményben.

NEW-YORK. Röviddel ezelőtt Newyorkban egy egyesület alakult „Raschi utódai” elnevezéssel, amelybe csak azok léphetnek be, akik dokumentumokkal tudják igazolni, hogy Raschi családjából származnak.

BAGDAD. A Haifa-Bagdad közötti új vasútvonalat április hónapban adják át a forgalomnak.

SZALONIKI. A szaloniki hitközség a megüresedett főrabbi székét dr. Zwi Hirsch berlini főrabbinak ajánlotta fel, aki a meghívást elfogadta.

BUDAPEST. A magyarországi állatvédelmi törvény, amely a vágómarhák elkábitását írja elő, a zsidókat a kóservágás szabványaira való tekintettel az előzetes elkábitás kötelezettsége alól felmenti, úgy, hogy ezentul is úgy vágatják le a kérődző állatokat mint eddig.

HAMBURG. A napokban nagyszabású emlékülennepélyt rendeztek a világháboruban elesett 460 hamburgi zsidó tiszteletére. Az emlékülennepélyen a zsidókon kívül számosan voltak jelen a keresztények közül.

ZSIDÓ HUMOR ÉS TÖRTÉNETEK NAGYJAINKRÓL

Karlsbadi történet.

Egyetlen fürdőhelyen sem folyik olyan versengés a híres paciensekért az orvosok között, mint Karlsbadban. Ez érthető is, mert az ottani fürdővendégek első kérdése, ha egy-egy világhíresség megérkezik:

— Von wenn lässt er sich behandeln?

Évek óta Karlsbadban dolgozik egy közszeretettnek örvendő zsidó orvos, dr. Goldberger Jaques, akinek a felesége is egyike Karlsbad legkitünőbb orvosainak. A házaspár praxis tekintetében nem ismer tréfát és egymás sikereire is nagyon féltékenyek.

Az elmúlt szezomban dr. Goldberger kezelte az ott kurázó Gerhart Hauptmann, ami persze nemcsak a fürdővendégek között, hanem az orvoskollégák körében is nagy feltűnést keltett. Viszont dr. Goldberger né kezelte Einstein leányát, aki súlyos betegen érkezett oda és teljesen gyógyultán távozott.

— Na látod, — mondta Goldberger dr. az asszonynak büszkén — ilyen pacienst mutass fel. Gerhart Hauptmann!

— Einstein leánya is csak valaki! — felelte Goldberger né.

— Csak nem akarod Einstein leányát összehasonlítani Gerhart Hauptmannal?

— Sőt, — felelte gyorsan az asszony — az Einstein leányát sokkal nagyobb dicsőség volt kezelni! Mert ki küldte hozzád a Gerhart Hauptmann? A felesége, a Gerhart Hauptmanné. Na mondd már! Na, de az Einstein leányát én hoztam magam az Einstein küldte!

A vérkeringés

A tanító a vérkeringésről magyaráz.

— Ide figyeljtek, — mondja — ha a fejem tetejére állok, akkor a vér a fejembe száll.

Aztán megkérdi:

— Érted Majsele?

— Értem, tanító ur.

— Na, ha érted, akkor mondd meg, miért nem száll a vér a lábamba, ha egyenesen állok?

— Azért — mondja Majsele — mert a tanító ur lába nem üres.

Egy pernyertes

Egy ügyvédnek volt egy fia, akiből szintén ügyvéd lett és átvette apja irodáját. Egy napon azt mondja büszkén az apjának:

— Papa kérem, a Rosenstock kontra Sonnenfeld-per, ami már évek óta húzódott, végre megnyertem.

— Az öreg ügyvéd dühösen az asztalra csapott:

— Te szerencsétlen — korholta a fiát — hát tudod te, mit jelentett nekünk ez a per? Ebből a perből nyitottam meg annak idején az irodámat, ebből a perből nőstültem meg, neveltelek és tanítatalak, férjhez adtam a hugodat, ebből a perből éltünk negyven évig és most le mész és megnyered nekem? . . .

Csodálatos dolog.

Reb Zischele, amidőn első ízben utazik vonaton beszélgetni kezd a kalauzzal és megkérdi tőle: — „Mondja Pan Konduktor, milyen messze van Krakó-Lemberg-től?”

— 35 kilométer — feleli a kalauz.

— És Lemberg-től—Krakóig, — érdeklődik újra Reb Zischele

— Ugyan, ugyan, — mondja indulatosan a kalauz, — ne tarítsa az embert bolondá, hát persze, hogy ez is épen olyan messze van.

— Csodálatos! — kiált fel fel Reb Zischele.

— Mi ebben a csodálatos?

— Az a csodálatos, — válaszolja természetesen egyszerűséggel Reb Zischele, hogy Önöknél erre, mennyire más szokások vannak. Mert lássa nálunk Eszter böjtjétől Purimig mindössze egy nap van. Ellenben Purimtól Eszterböjtjéig egy teljes esztendő.

Ami érthetetlen.

Két piszkavitzzi chasszid együtt sétáltak miközben az egyik megszólal:

— Egy dolog érthetetlen előttem. Kérem tudomásu mindnyájunk előtt, hogy a nagy rabbink egy csodatevő ember, akinek hatalmában állana megváltoztatni az egész világrendet. Miért van mégis az, hogy már több mint harminc esztendeje felkeresünk a nagy szent embert és minden alkalommal odaadjuk neki kvillinket a megfélemlítő pidjennel és mégis folyton szegényekdünk?

— Szamár! — mondja erre a másik. Hiszen épen ebben rejlik a nagy csoda. Csak akar segíteni és tud is segíteni, de mégis segít. Hát nem csodával határos-e ez?

Az éleslátás.

Egy lengyel zsidó templomban véletlenül betéved egy őrtölt zsidó. Amint meglátja az idegen arcot az egyik benszült Bálbusz szívélyesen odamegy hozzá és Salommal köszönti.

Az őrtölt azonban nem fogadja a köszöntést, hanem sóhajt egy nagyot. A Bálbusz érdeklődve kérdi, hogy mi a baja és miért sóhajt?

— Hogyne sóhajtanék, mondja az őrtölt, amikor a hátam üvegéből, a fejem ónból, a lábam fából és a kezem bádogból van.

A Bálbusz elneveli magát és mondja. Csupa hazugság minden szava. A magam háta nincs üvegéből, a feje nincs ónból, a lába nincs fából, a keze nincs bádogból, hanem egész egyszerűen maga egy bolond.

A rabbi és a páter

Egy előkelő lakodalmon szemben ül a rabbi a katolikus pappal, aki szintén hivatalos volt. A rabbi rituális szempontból nem akart a feltálatl ételekhez nyulni. „Mikor fogja már abbahagyni ezeket az elavult előítéleteket? — kérdezte a katolikus pap. „Majd az ön lakodalmán!” — felelt a rabbi.

Aki elbujt a császár elől

Reb Zischele egy ízben, amidőn Ferenc József meglátogatta a helységüket és a község aprajagya az uccára tódult, hogy láthassa a császárt, gondosan bezárkózott a szobájába és csak akkor jött ki onnan, amidőn biztosították arról, hogy a császár már eltávozott. Barátai azonban kíváncsiak voltak elzárkózásának okára, mire ő tagadás nélkül kifejtette ennek okát.

— Higyjétek el, nem bujtam el alaposan ok nélkül. Mert tudjátok meg, hogy én még a tavalyi adóval tartozom a császárnak és féltem, hogy ha meglát, haragjában még elrendeli a letartóztatásomat.

A megoldás

Amidőn megüresedett a petschovai rabbiszék, a hitközségi elnök elment a közeli lengyel városba új rabbit keresni. Rövidesen meg is érkezett egy szánta emberrel, akit megtett rabbinak.

A hívek nagyon elcsodálkoztak ezen és felelősségre vonták: Mi jutott eszedbe — mondták, hogy egy szánta embert hozzát nekünk rabbinak?

— Kedves hiveim, válaszolta az elnök, nem volt más választásom.

— De miért? — álmétkodnak a hitközségi tagok.

— Mert nem találtam — egy némát — mondta hidegvérűen az elnök.

A sakter ur.

Egy antiszemita írónak szokása volt, hogy a zsidó tanukat „froclizta.” Egyszer azonban póruljárt. Tanunak volt beidézve R. Chájim, aki tal mudtanító, előimádkozó és metsző volt egyszerűen. A bíróság azonban állandóan csak „sakter ur”-nak titulálta. „Egyéb mondanivalója nincs, sakter ur?” fejezte be a bíróság kihallgatást. „De még egyet akarok mondani bíró ur — hangzott a felelet — én tanító vagyok a gyermekeknél, előimádkozó a felnőtteknél és sakter a barmoknál és baromfiaknál.”